

● ПОЧУТТЯ СЛАВЕТНИХ

«Бути чоловіком Ліни Костенко – це передова кожен день»

Про яскраві захоплення поетеси – с. 5

● НЕВІДОМЕ ПРО ВІДОМИХ

Тарас Шевченко помер би у 31 рік, якби не Андрій Козачковський

Друзі Тарас Шевченко і Андрій Козачковський у 1845-му році.

Саме в домі переяславського лікаря в грудні 1845-го поет, маючи важку форму запалення легень, склав відомий усім українцям «Заповіт»: «Як умру, то поховайте...» Але від смерті його врятував друг медик Історія народження «Заповіту» – на с. 6

● СУЧАСНИЙ ПРОВИДЕЦЬ

Кшиштоф Яцковський ще задовго до 2022 року передбачив війну в Україні.

Найвідоміший польський ясновидець Кшиштоф Яцковський стверджує, що сценарій початку Третьої світової війни, який він описував ще у 2024 році, почав реалізовуватися

Його прогноз і прогноз Нострадамуса – на с. 3

● НЕЗВИЧАЙНА ІСТОРІЯ

Коли у вежу врізався літак терористів і всіх охопив хаос, дим і паніка, Розелль почала вести свого господаря сходами вниз.

Ангел перетворився на собаку-поводиря

У трагічний ранок 11 вересня 2001 року Майкл Гінгсон, який був сліпим від народження, перебував на 78-му поверсі Північної вежі Всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку. Поруч із ним була його собака-поводир породи лабрадор-ретривер на ім'я Розелль (Roselle). У той момент він ще не усвідомлював, яку вирішальну роль вона зіграє в його житті і ще 30 людей цього трагічного дня

Про диво-порятунок – на с. 1

9786727300001

ЦІКАВА ЧИТАНКА

11 березня 2026 року №3(4)

Ціна договірна

● РЕЗОНАНС

Не тільки Хмельницькому допомагали перемогти відьми, а й... Андрію Єрмаку?

Колишня пресекретарка президента України Юлія Мендель заявила про нібито «магічні практики» теж уже експовіда Офісу Президента, а нині голови Комітету асоціації адвокатів України Андрія Єрмака. Мовляв, він давно захоплюється чорною магією та використовував послуги чаклунів для посилення владного впливу. Серед переліченого пані Мендель назвала «ляльки вуду у скрині» та «мертву воду з трунів»

За словами Юлії Мендель, зараз у публічному просторі про «хобі» Андрія Єрмака говорять усі – від правоохоронців до народних депутатів.

«Марія Тиха позиціонує себе як спадкова чаклунка, котра працює з «мертвою енергією» та духами роду.

І цими днями відомий блогер Слава Дьомін прямо запитав у Марії Тихої, чи справді вона працювала на чиновника та проводила для нього різноманітні магічні ритуали, а також про її зв'язок із Юлією Тимошенко?

Відповідь «головної відьми України» – на с. 9

Любомира ЧАРІВНИЦЯ

Саме після цих шокуючих одкровень у мережі почали активно приписувати таємну співпрацю з політиком Андрієм

Єрмаком «найвідомішої відьми країни» Марії Тихої, яка позиціонує себе як

спадкова чаклунка, котра працює з «мертвою енергією» та духами роду.

● ГЕРОЇ НАШОГО ЧАСУ

«Політ на «Азовсталь» – це був квиток в один кінець, тому командування шукало добровольців...»

Вночі 19 березня 2022-го командир 18-ої бригади армійської авіації імені Ігоря Сікорського запитав у офіцера Миколи Любарця: «Полетиш у Маріуполь?»

та цивільні потерпали від гуманітарної катастрофи та постійних ударів із суші, повітря, моря.

Льотчик, не вагаючись, відповів: «Полечу».

«Це був квиток в один кінець, тому командування шукало добровольців. На «валідольні» задачі охочих небагато», – розповів «Українській правді» Микола Любарець.

Він мав і особистий мотив летіти в Маріуполь. У підвалах «Азовсталі» працювала його дружина – військова анестезіологиня Юлія. Зв'язок із нею обірвався дуже швидко. Залишився один варіант переконачитися, що його жінка жива – полетіти в оточене місто.

«Багато льотчиків мають свої забобони і традиції, – каже Микола Любарець. – Я обов'язково перед польотом вітаюся з вертольотом. Техніка відчуває тебе, а ти – її».

Ангеліна СТРАШКУЛИЧ, «Українська правда»

Летіти потрібно було з Дніпра, щоб доставити зброю, засоби зв'язку та медикаменти гарнізону оборони, забрати важкопоранених бійців із заводу «Азовсталь».

На той момент Маріуполь вже перебував у російському оточенні. Військові

Зворушлива розповідь – на с. 2

Валерій ЗАЛУЖНИЙ, Герой України, воєначальник, генерал у відставці, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Сполученому Королівстві Великої Британії і Північній Ірландії:
«Нам ще буде важко, проте точно вже не буде соромно».

За час повномасштабного російського вторгнення загинуло понад 55 тисяч українських військових. Втрати ворога (вбитими та пораненими) на 7 березня 2026 року становили понад 1 272 360 осіб.
Попри перетворення війни на виснаження, росія, контролюючи близько 20%

території України, просува-лася вкрай повільно. Аналітики порівнюють їхнє просування зі «швидкістю садового равлика».
З початку повномасштабного вторгнення близько 5,9 мільйона українців перебувають за кордоном. Ще 3,7 мільйона є внутрішньо переміщеними особами.

● ТОЧКА ЗОРУ

Фото: prod.website-files.com

А 9 березня квіти дарували? А подаруєте 20 березня?

ПОВАГА ДО ЖІНКИ НЕ ПОТРЕБУЄ СПЕЦІАЛЬНОЇ ДАТИ

Щороку 8 березня починається однаково. Ще зранку відкриваєш телефон, а стрічка у соцмережах уже заповнена привітаннями: листівки з тюльпанами, побажання «жіночого щастя» (ніколи не розуміла, чому щастя може бути «жіночим?»), картинки з кавою та квітами

Галина ЯРЕМА, журналістка газети «Високий замок»

«З і святом, дорогі жінки!» – пишуть знайомі, колеги, бренди, політики і навіть ті, хто зазвичай не помічає жінок у своєму повсякденному житті.

І щоразу в мене виникає одне й те саме відчуття – роздратування.

Не тому, що погано бажати комусь добра. А тому, що це дуже дивний формат поваги: коли жінку згадують раз на рік.

Чому жінку треба «вітати» з тим, що вона – жінка? І чому ця увага виглядає як коротка акція, що триває рівно один день? Учора ти – колега, керівник, журналістка, лікарка, військова, вчителька... Сьогодні раптом – «ніжна берегиня», яку треба обсіпати квітами. Чому не дарувати квітів вчора, завтра, через тиждень, а чекати спеціального дня – 8 березня?

Іронія в тому, що історично 8 березня з'явилося зовсім не для листівок і квітів. Це був день боротьби за права жінок – за право працювати, голосувати, навчатися, бути почутими. День, коли жінки виходили на вулиці з вимогами, а не з букетами.

З роками цей зміст поступово розчинився у святкової упаковки. Замість розмови про права – компліменти, цукерки і тюльпани.

Але проблема не тільки у самому святі. Проблема у нашій звичці концентрувати повагу до жінок в один день календаря.

Насправді найкраще «привітання» для жінок – це не букет раз на рік. Це рівні можливості щодня. Це нормальне ставлення до жінки як до професіонала, а не «жінки при посаді».

Можливо, 8 березня все ж варто залишити в календарі. Але не як день квітів і формальних побажань. А як день розмови – чесної і трохи незручної – про те, що означає бути жінкою у сучасному суспільстві. Бо справжня повага не потребує спеціальної дати.

P.S. Наразі 8 березня як Міжнародний жіночий день залишається державним святом в Україні. Однак додаткового вихідного не передбачено через воєнний стан.

У 2023 році до Верховної Ради внесли законопроект №9009 про внесення змін до «Кодексу законів про працю України щодо встановлення українських свят». Він передбачає встановлення державного жіночого свята 25 лютого замість Міжнародного жіночого дня, що святкують 8 березня.

Ідея нового свята у тому, аби створити альтернативу радянській нав'язаній традиції 8 березня. Натомість автори ідеї запропонували призначити День української жінки 25 лютого. Дату обрали не випадково, а історично до уродин найвідомішої українки в праісторії Лесі Українки (1871–1913), яка стала символом незламності, внутрішньої свободи та інтелекту української нації.

● ГЕРОЇ НАШОГО ЧАСУ

«Політ на «Азовсталі» – це був квиток в один кінець, тому командування шукало добровольців...»

Закінчення. Початок – на с. 1

Ангеліна СТРАШКУЛИЧ, «Українська правда»

Після нічної розмови між комбригом і офіцером розпочалася підготовка до повітряної спецоперації в заблоковане місто, яку згодом усі називатимуть «першою успішною». Загалом вдалих місій було сім.

Проте спершу в успіх мариупольської операції ніхто не вірив. У бойовому розпорядженні був зазначений лише виліт двох бортів із Дніпра в Маріуполь. Про повернення не було ні слова.

Навіть командири екіпажів Микола Любарець і Олексій Гребенщиків сумнівалися, що вдасться виконати задачу і повернутися живими. Та зрештою 21 березня вдалося і вантаж доставити, і вісьмох поранених евакуювати.

ДЕТАЛІ «ВАЛІДОЛЬНОЇ» МІСІЇ В МАРІУПОЛЬ – ПОЛЬОТУ НА «ПОРОХОВІЙ БОЦЦІ» – ПРЯМОЮ МОВОЮ ЛЬОТЧИКА МИКОЛИ ЛЮБАРЦЯ.

– Нам вдалося прорватися в Маріуполь, бо операція планувалася не лише силами армійської авіації, а й представниками ГУР. Були добре продумані маршрути завдяки більшому масиву інформації. Готувалися до вильоту в Маріуполь кілька днів, хоча мали вилетіти майже одразу. Спочатку перебазувалися з Київщини на аеродром у Дніпрі. На заході сонця 19 березня мали виконати політ. Але через витік інформації операцію перенесли.

Наші вертольоти вилетіли в Маріуполь 21 березня 2022-го. На першому борту був Олексій Гребенщиків, на другому – я з Романом Дрогомирецьким. З нами на бортах були представники спецслужб. Ми летіли, як на пороховій бочці. Зброя на борту лежала насипом. Без ящиків, щоб більше корисного вантажу доставити гарнізону. Летіли дуже низько – колесами по землі терлися. Чим нижче, тим краще, бо більше шансів, що тебе не «побачать» радіолокаційні станції та ППО ворога. Щільність російської протиповітряної оборони в Маріуполі зашкалювала.

Звичайно, було страшно, я ж здорова людина. Якщо не боїшся втратити життя, то це вже діагноз.

Коли приземлилися, в мене була ейфорія, бо вдалося долетіти і допомогти бійцям на «Азовсталі». Час розвантаження був 12 хвилин. Вони тягнулися як ціла вічність. Адреналін бив, нерви

Герой України, підполковник 18-ої бригади армійської авіації імені Ігоря Сікорського Микола Любарець у розмальованому художником Павлом Зайченком шоломі, який йому після повернення з Маріуполя подарував світлої пам'яті Герой України Андрій «Джус» Пільщиків (1993–2023).

гнали. Я розумів, що росіяни нас бачили по-любому. Місто було під постійним вогнем – як артилерії, так і авіації. В будь-який момент поруч міг впасти снаряд і вивести техніку з ладу, і можливості повернутися назад різко зменшались.

Я підганяв хлопців, кричав: «Швидше, швидше!» Вже після повернення до мене дійшло, що вони й так працювали на межі можливості – в повній амуніції після безсонних ночей. Мені соромно за те, що намагався їх пришивдити.

«Летіли дуже низько – колесами по землі терлися. Чим нижче, тим краще, бо більше шансів, що тебе не «побачать» радіолокаційні станції та ППО ворога.»

Зрештою ми розвантажилися. Забрали важких поранених. Наступна задача – повернутися. Командир казав – живими.

Через особливості місцевості ми з Олексієм Гребенщиківим не могли сісти в одному місці на «Азовсталі». Між нами не було прямої видимості, тому наш екіпаж пішов перший, а Олексія – через кілька хвилин. Інтервал був десь 5 кілометрів.

Коли перетнули лінію бойового зіткнення, РЕБ противника вже не був ефективний. Ми зв'язалися по радіо і з'ясували, що все добре. Але заспокоїлися вже після посадки на майданчику в Дніпропетровській області.

Я тоді одразу написав командиру, що ми всі повернулися, задачу виконали. Це одне з найприємніших SMS, які набирав у житті.

Після посадки на майданчик заправки побратими підбігли до мене, почали запитувати, чому не поспішаю до борта Олексія. Я коротко відповів, що підійду, коли виключать двигуни й вийде екіпаж. Тоді мені сказали, що в нього на борту моя дружина.

Я не повірив! Прийшов і побачив. Юлія супроводжувала поранених на борту Олексія Гребенщикова. Я не знав про це до останнього.

Коли шукали добровольців летіти в Маріуполь, я сказав командиру: «Якщо мені дадуть дозвіл її забрати звідти, вважайте, що я вже там». Але усвідомлював, що навряд хтось дозволить посадити її на борт.

Я сподівався хоча би побачитися. Не знав, що моє прохання пішло по вертика-

Місії ООН у Демократичній Республіці Конго.

ФОТОФАКТ

ПЕРШИЙ ПОЛІТ – У 4 РОКИ!

«Мій батько – бойовий льотчик. Він брав участь у миротворчих місіях в Югославії, Африці. Тоді армійська авіація набиралася досвіду і трималась на плаву лише за рахунок миротворчих місій. Всі, хто не їздив у відрядження за кордон, не мали такого рівня професіоналізму, – розповідає Микола Любарець (впізнаєте в цьому дитинчаті майбутнього Героя України?).

Перший раз батько взяв його на аеродром у 4 роки. Хлопець був у захваті від побачених гелікоптерів, особливо від величезних Мі-26.

«Я тоді був розміром з колесо», – жартує Любарець.

Того дня Микола вперше піднявся в небо. Десантники стрибали з парашутами, а хлопець дивився, як це відбувається.

«Було прямо вау», – згадує підполковник свій перший політ.

Фото з архіву Миколи ЛЮБАРЦЯ.

«Досі не забув відчуття під час першого польоту. Це було дуже страшно, але одночасно класно».

лі і буде виконане так скоро. Завжди буду вдячний за такий подарунок від старших командирів, які були до цього причетні...

26 березня 2022-го року Президент Володимир Зеленський присвоїв Миколі Любарцю звання «Герой України».

Повний текст – за цим QR-кодом:

ДОВІДКА «ЧИТАНКИ»:

Микола Олександрович Любарець – 31-річний український військовослужбовець, підполковник Збройних Сил України, учасник російсько-української війни.

Народився у м. Червонограді (нині – Шептицький Львівської області). Впіс у Новому Калиніві на Львівщині, де служив військовим льотчиком його батько.

2016 року закінчив Харківський національний університет Повітряних сил імені Івана Кожедуба.

Служив у місті Полтаві. Учасник АТО/ООС. У 2019–2020 роках проходив службу у складі миротворчого контингенту

Аятола (з арабської – «знамення Аллаха») – це не посада, а визнання глибоких знань, досвіду та праведності. Це – найвищий почесний титул у мусульман-шиїтів, який надається авторитетним богословам (муджтахідам), що досягли великих висот у вивченні ісламського права. Вони є релігійними лідерами, чії фетви (укази) є обов'язковими для вірян.

Протягом 37 років посаду Верховного лідера Ірану (Рахбара) обіймав Алі Хаменеї (1939–2026), який був убитий 28 лютого американськими та ізраїльськими військами. Хаменеї називав США «Великим Сатаною», а його улюбленою фразою була: «Сіоністське утворення – це злаякісна ракова пухлина, яку необхідно видалити і яка обов'язково буде видалена».

Дональд ТРАМП, 79 років, 45-ий і 47-ий президент США, про те, що ліквідація аятоли Алі Хаменеї зірвала іранський план замаху на нього самого, який нібито готувався з 2024 року:

«Я дістав його раніше, ніж він дістав мене».

СВІТОВЕ ІМ'Я

То Нострадамус передбачив дрони – «рій бджіл» – і у 2026-му смерть аятоли Хаменеї?

Мішель Нострадамус (1503–1566) – французький лікар, аптекар і знаменитий пророк, який написав понад 900 загадкових катренів (віршів), що нібито передбачають світові події. Більшість дослідників вважають, що ці передбачення – це ретроспективна інтерпретація, тобто їх тлумачать уже після того, як подія відбулася

Катерина ВІЩУНКА

Книга «Пророцтва Мішеля Нострадамуса» вийшла у французькому місті Ліон 1 березня 1555-го. Пророцтва були записані у вигляді катренів – римованих чотиривіршів. А вірші склалися у центрії-століття. Автор був лікарем, поетом, астрологом і алхіміком.

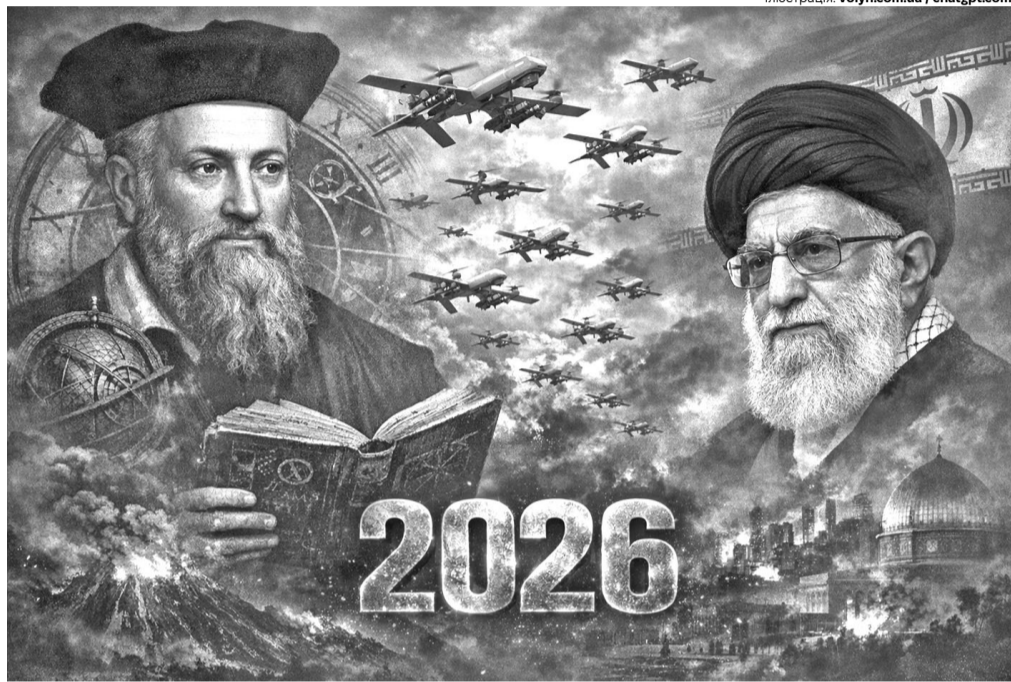
До 1559-го його передбаченням майже ніхто не вірив. Того року відбувся рицарський турнір на честь заміжжя сестри та дочки короля Франції Генріха II. Король вирішив поміряти-ся силою з молодим графом Монтгомері. Список графа злам-мався, а Генріхові кризь отвір у шоломі ратищем викололо око. Король прожив 10 днів і в страшних муках помер. За рік до того Нострадамус передбачив: «Молодий лев поб'є старого, на полі битви, сам на сам, в золотій клітці йому видряпають очі. І він помре страшною смертю».

Єпископ, який був свідком двою, розповів, що Генріх і Монтгомері перед турніром перевдяглися левами. Після цієї історії астролог став знаменитим.

Нострадамус передбачив пробудження вулкана Везувій в Італії, який одного разу вже забрав життя понад 20 тисяч жителів Помпеї. У прогнозі сказано, вулкан буде «стрясати землю кожні п'ять хвилин», світ чекають великі жертви – майже шість тисяч осіб. Передбачив Варфоломійську ніч, Французьку революцію – назвавши 1792 рік «зламом століть», розгром Наполеона I, Першу світову, Більшовицький переворот, прихід Гітлера, Другу світову, смерть принцеси Діани, теракти 11 вересня 2001 року та використання дронів (через метафору про «рій бджіл»).

НАЙЦІКАВІШІ ФАКТИ ПРО МІШЕЛЯ НОСТРАДАМУСА:

Лікар-новатор проти чуми. Нострадамус був дитячим лікарем і успішно боровся з епідеміями чуми в Європі. На відміну від колег, які практикували

«Сім місяців великої війни» – передбачення про Близький Схід чи Україну?

кровопускання, він рекомендував дотримуватися гігієни, провітрювати приміщення та використовувати створені ним «рожеві пігулки» – багаті вітаміном С засоби на основі шипшини.

Особиста трагедія. Незважаючи на успішну медичну кар'єру, він не зміг врятувати від чуми власну першу дружину та двох дітей. Ця втрата підірвала його репутацію лікаря та змусила роками подорожувати Європою, після чого він почав записувати свої перші пророцтва.

Зашифровані катрени. Свої передбачення він писав у формі чотиривіршів (катренів), використовуючи суміш французької, латини, італійської та грецької мов. Це було зроблено навмисно, щоб уникнути переслідувань з боку інквізиції за звинуваченнями в магії.

Прихильність королеви. Справжня слава прийшла до нього після того, як його «Пророцтва» помітила Катерина де Медічі (1519–1589), дружина короля Франції Генріха II (1519–1559). Зокрема, її стривожив катрен (35-й катрен 1-ї центурії), який, як вважалося пізніше, передвіщав загибель її чоловіка. Після цього катрену Катерина запросила віщуна до королівського двору в Парижі, де він став особистим лікарем та астрологом короля Карла IX (1550–1574). Також вона доручила Нострадамусу скласти персональні гороскопи для її дітей – майбутніх королів Франції.

Передбачення власної смерті. За легендою, коли його помічник увечері побажав йому доброї ночі, Нострадамус відповів: «На світанку ви мене вже не знайдете живим. Мене знайдуть мертвим біля столу та ліжка».

Так і сталося – вранці 2 липня 1566 року його знайшли мертвим.

Вміння варити джеми. Окрім медицини та астрології, Нострадамус був автором кулінарної книги «Трактат про косметику та варення», де описував рецепти приготування солодоців, цукатів та любовних еліксирів.

ПРОРОЦТВА НОСТРАДАМУСА НА 2026 РІК:

«Сім місяців великої війни». Один із найвідоміших катренів згадує тривалий

У ВІЩУНА БУЛО 8 ДІТЕЙ

Особисте життя Мішеля Нострадамуса було сповнене як великої любові, так і глибоких трагедій. Пророк був одружений двічі

Нострадамус у місті Ажен зустрів свою першу дружину. Точне ім'я жінки в історичних документах не збереглося (деякі джерела називають її Анрієтта д'Енкосс), але відомо, що це був шлюб по любові. У них народилося двоє дітей – син і донька. Проте у 1534 році під час епідемії чуми дружина та обидві дитини Нострадамуса померли. Як лікар, Мішель не зміг врятувати найдорожчих людей, що стало для нього важким ударом і змусило на роки покинути місто.

Після тривалих мандрівок, у 1547 році Нострадамус оселився в Салоні-де-Провансі, де знайшов новий сімейний затишок із заможною вдовою Анною Понсар Жемель (Anne Ponsard Gemelle). У цьому шлюбі народилося шестеро дітей (три сини та три доньки).

Саме в цей період Нострадамус почав писати свої знамениті «Пророцтва». Анна підтримувала його в науковій та астрологічній діяльності до самої смерті пророка в 1566 році.

військовий конфлікт: «Сім місяців великої війни, люди гинуть через зло». Сучасні інтерпретатори пов'язують це з можливим загостренням глобального протистояння. Цікаво, скільки часу триватиме війна в Ірані і чи закінчиться у серпні в Україні?

«Рій бджіл» та дрони. У текстах згадується «великий рій бджіл», що піднімається вночі. Багато хто вбачає в цьому метафору сучасної війни дронів, яка може стати ви-

рішальною в конфліктах 2026 року. Стівідсоткове влучення в прогнозі від Нострадамуса!

Зміни у світовому лідерстві. Трактатування вказують на можливу смерть або раптове усунення від влади «видатної особи» чи «світового лідера», що призведе до політичної нестабільності. Невже це смерть іранського аятоли Алі Хаменеї? Чи, дай Боже, Нострадамус напророкував кончину путіна?

Природні катаклізми та клімат. Передбачаються масштабні повені та зміни

клімату. Зокрема, згадується регіон Тічино (Швейцарія), який може постраждати від руйнівних подій.

«Людина світла». Попри похмурі прогнози, існує і позитивне трактування про появу нового лідера – «людини світла», яка допоможе світу стати на шлях відновлення та прогресу.

Мішель Нострадамус написав пророцтва до 2240 року. Дата збігається з кінцем Єврейського календаря.

СУЧАСНИЙ ПРОВИДЕЦЬ

«Я не Бог, я лише ловлю уривки картин, які приходять до мене», – стверджує польський провидець Кшиштоф Яцковський.

«СИТУАЦІЯ ВИЙДЕ З-ПІД КОНТРОЛЮ. ЩОСЬ ПОГАНЕ ТРАПИТЬСЯ З ПРЕМ'ЄРОМ ІЗРАЇЛЮ...»

Найвідоміший польський ясновидець Кшиштоф Яцковський стверджує, що сценарій початку Третьої світової війни, який він описував ще у 2024 році, почав реалізовуватися

Ліна ВОГОНЬ

Пан Яцковський процитував свої ж слова дворічної давнини виданню Super Express: «Запевняю вас, що Третя світова війна розпочнеться на рубежі лютого та березня 2026 року. Вона спалахне на Близькому Сході. Ситуація вийде з-під контролю. І це буде початком Третьої світової війни».

До речі, Кшиштоф Яцковський задовго до 2022 року передбачив війну в Україні. Він твердив про «чорний дим над Сходом» та поділ територій, причому наполягаючи, що для самої Польщі це не стане прямою військовою загрозою.

А ось тепер він визначає Близький Схід як головний детонатор, що ситуація вийде з-під контролю саме в ісламському світі.

Особливу увагу привертає прогноз Яцковського щодо 76-літнього прем'єр-міністра Ізраїлю Беньяміна Нетаньягу. «Щось погане трапиться», – туманно формулює провидець, пов'язуючи долю ізраїльського лідера із загальним ходом війни.

Польський провидець прогнозує завершення глобальної турбулентності до 2028 року. Якщо цей розрахунок вірний, світ має ще два роки життя в режимі «тліючого конфлікту»...

Кшиштоф Яцковський (народився 1963-го) – наймедійніший екстрасенс Польщі. На відміну від багатьох колег по цеху, він має у своєму портфолі сотні листів подяки від поліції та офіційних відомств. Це – фундамент його репутації. Яцковський спеціалізується на пошуку зниклих людей та тіл. За десятиліття роботи він допоміг виявити понад 700 тіл загиблих та зниклих безвісти. Чимало з цих випадків підтверджено документально офіційними рапортами поліції Польщі.

Також вважається, що він передбачив замах одного з лідерів польської мафії Анджея Коласиковського (псевдонім «Першинг») наприкінці 1990-х.

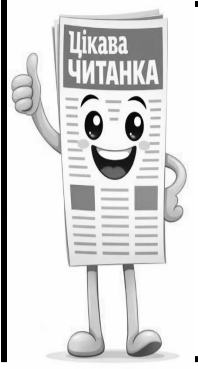
На відміну від абстрактного Нострадамуса, Яцковський завжди конкретний у відчуттях. Він часто каже: «Я відчуваю запах гару», «Я бачу людей у чергах за водою» або «Я бачу порожні крісла в уряді». Така візуалізація створює ефект присутності та викликає довіру в аудиторії.

Незважаючи на високий відсоток влучень у пошуку людей, критики зазначають, що його політичні прогнози справджуються приблизно у 60–70% випадків. Він сам визнає: «Я не Бог, я лише ловлю уривки картин, які приходять до мене».

«За десятиліття роботи Кшиштоф Яцковський допоміг виявити понад 700 тіл загиблих та зниклих безвісти.»

Ернест ГЕМІНГВЕЙ (1899–1961), американський письменник і журналіст, лауреат Нобелівської премії з літератури 1954 року, лауреат Пулітцерівської премії 1953 року:
«Саме на велосипеді ви найкраще вивчаєте контури країни, оскільки вам доводиться потіти, піднімаючись на пагорби, і котитися вниз за інерцією».

Основні синоніми до слова «велосипед» в українській мові – це ровер (поширено на заході), двоколісник, веломашина, а також розмовні варіанти велик, велик, біцикл, біциглі, коло, кола, лісапед, лісопет, лайба, самокатка, колеска, а також описові поняття типу двоколісний транспортний засіб. Також використо-

вують синоніми до слова «залізний чи сталевий кінь» чи «кісткотряс». **Регулярна їзда на велосипеді покращує кровообіг, зміцнює м'язи, серце та допомагає боротися зі стресом.**
В Амстердамі зареєстровано понад 880 000 велосипедів, що перевищує кількість населення міста (близько 820 000).

● ДО СЛІЗ

22 грудня 2017, Гартфорд, штат Коннектикут: у лікарняній палаті Гізер Ліндсі виходить заміж за Девіда Мошера.

НАРЕЧЕНА СКАЗАЛА «ТАК» У ЛІКАРНЯНІЙ ПАЛАТІ ЗА КІЛЬКА ГОДИН ДО СМЕРТІ

31-літня Гізер Ліндсі працювала шкільним психологом і обожнювала свінг-танці. Саме на танцювальному занятті у 2015 році вона познайомилася з Девідом Мошером. Їхня історія почалася легко й красиво – вони кружляли на танцполі, сміялися і навіть не підозрювали, яке випробування готує для них доля...

Любов ПОЦІЛУЙЧИК

Наприкінці 2016 року Девід вирішив зробити пропозицію. Він купив каблучку і запланував романтичний момент на 23 грудня. Але вранці цього дня все змінилось – лікарі поставили Гізер страшний діагноз: агресивна форма раку молочної залози.

Багато хто на його місці розгубився б. Але Девід не відступив. Того ж вечора він повіз Гізер на прогулянку в кареті, а й планував. Подивився в очі жінці, яку любив, і зробив їй пропозицію. Він хотів, щоб вона знала: у цій боротьбі вона ніколи не буде одна. Наступний рік став для них випробуванням – операції, хіміотерапія, нескінченні обстеження. Та попри все вони трималися за одну мрію – весілля, яке планували на 30 грудня 2017 року.

Але восени хвороба поширилася на мозок і легені. Гізер опинилася у лікарні на апараті штучної вентиляції легень. Лікарі чесно сказали родині: до запланованої дати весілля вона може не дожити.

Якщо вони хочуть побачити їх одруженими – потрібно зробити це негайно.

22 грудня лікарняна каплиця перетворилася на місце, де переплелися біль і любов. Рідні допомогли Гізер одягнути білу весільну сукню та перуку. Вона була надто слабка, щоб стояти, але мала одну мету – сказати «так».

Серед тихого гулу медичних апаратів і сліз близьких Девід тримав її за руку, коли вони обмінювалися клятвами. Він обіцяв їй ціле життя, знаючи, що може втратити її вже за кілька годин.

Після церемонії фотограф зафіксував момент, який зворушив мільйони людей. Лежачи в лікарняному ліжку з кисневою маскою, Гізер підняла обидві руки вгору – жест перемоги.

Це був не жест людини, яку перемогла хвороба. Це був триумф любові. Вона прожила рівно стільки, щоб стати його дружиною.

Наступного дня Гізер Мошер пішла з життя – менш ніж через 24 години після весілля. І трагічним символом стало те, що її похорон відбувся 30 грудня – саме в той день, коли вони планували святкувати своє весілля.

Та її історія – не лише про втрату. Вона про силу духу. Про вибір жити і любити до останнього подиху.

Гізер довела: ми не завжди можемо обрати, скільки часу нам відведено. Але ми завжди можемо обрати, як прожити той час, що маємо.

Тримаймося за тих, кого любимо. І борімося за моменти, які роблять життя справжнім.

● НЕСПОДІВАНИЙ ПОВОРОТ

Навколо світу на велосипеді протягом... 55 років!

Закінчення. Початок – на с.12

Роман РОВЕР

Коли Гайнц Штюке виїхав зі свого маленького міста Гьовельгоф у Німеччині, у нього майже нічого не було: велосипед, намет, спальний мішок і камера. Ні чіткого плану, ні грошей. Лише сильне бажання побачити світ на власні очі.

Спочатку все було дуже складно. Він ночував у наметі, готував рис і боби на маленькому пальнику й жив менш ніж на один долар на день. Коли гроші закінчувалися, Гайнц придумав спосіб вижити: фотографував місця, де побував, друкував прості листівки та продавав їх туристам. Так він фінансував свою подорож... понад пів століття.

Для Гайнца Штюке, який вільно розмовляв чотирма мовами: німецькою, англійською, французькою та іспанською, мовний бар'єр ніколи не був перешкодою. Він виробив власну систему «універсальної мови», яка допомагала йому не лише виживати, а й заводити знайомства.

1. Таблички та візуальна презентація. Гайнц був майстром самопрезентації. На його велосипеді завжди була велика табличка (часто на кількох мовах), де було написано: «**Навколо світу на велосипеді!**», перелік країн, які він уже відвідав, та прапори. Це миттєво знімало напругу. Замість підозрілого бродяги люди бачили «героя» або «дивака», з яким цікаво заговорити. Це працювало як магніт для жінок та чоловіків – люди самі підходили до нього, пропонували допомогу, їжу чи запрошували в гості.

2. Мова жестів та «пантоміма». Він казав, що 90% базових потреб (їжа, сон, напрямок) можна пояснити жестами. Помішка була його головним інструментом. Гайнц стверджував, що якщо ти щиро посміхаєшся і виглядаєш беззахисним (а мандрівник на велосипеді виглядає саме так), люди підсвідомо хочуть тобі допомогти.

3. Фотографії як міст. У нього завжди були з собою надруковані фотографії з його попередніх подорожей. Коли слів не вистачало, він діставав знімки з Африки, Азії чи Європи. Це створювало спільний контекст і викликало довіру.

4. Вивчення ключових слів. В кожній новій країні Гайнц намагався вивчити мінімальний набір слів: «Дякую», «Будь ласка», «Дружба», «Вода», «Де можна поспати?». Він вірив, що навіть ламана мова з жакливим акцентом демонструє повагу до місцевих, що відкриває двері значно краще, ніж ідеальна англійська.

5. Спеціальний буклет. Гайнц розробив невеликий буклет про себе з фотографіями та коротким описом своєї місії. Він роздавав їх усім, з ким хотів

Гайнц завжди казав, що його велосипед – це «ключ, який відчиняє будь-які двері», від халупи бідняка до палацу президента.

познайомитися ближче. Це був його «паспорт у світ», який підтверджував статус легального мандрівника.

Завдяки цим методам він примудрявся не лише знаходити спільну мову з вождями племен у джунглях, а й заводити романи з жінками, з якими не міг зв'язати й двох слів.

У своїй книзі «Home Is Elsewhere» («Дім деінде», 2015) він згадує, що зустрічав багатьох жінок, які були готові розділити з ним життя або навіть поїхати за ним. Він мав численні короткочасні романи в різних країнах, але завжди їхав далі, коли відчував, що стосунки стають занадто серйозними та загрожують його свободі.

Бо Штюке свідомо обрав шлях одинака. Він неодноразово зазначав, що «велосипед – це його дружина, а світ – його дім». Він вважав, що глибока прихильність до однієї людини або створення сім'ї змусили б його зупинитися, чого він категорично не хотів. Гайнц не приховував, що користувався послугами секс-працівниць у деяких країнах, сприймаючи це як частину фізіологічних потреб і досвіду вивчення різних культур світу.

Гайнц завжди казав, що його велосипед – це «ключ, який відчиняє будь-які двері», від халупи бідняка до палацу президента. А зустрічався і з першим президентом Танзанії Джуліусом Ньєрере, ефіопським імператором Хайле Селассієм, радянськими чиновниками...

За стільки років у дорозі Гайнц Штюке пережив стільки пригод, що їх вистачило б на десятки життів. Наприклад, під час громадянської війни у Мозамбіку (1980-ті роки) Гайнц їхав

Його все життя тягнула у мандри дорога...

дорогою, яку вважали відносно безпечною. Раптом на нього напали озброєні повстанці. Вони не просто пограбували його, а відкрили вогонь. Німець згадавав, як кулі свистіли біля його голови. Він вижив лише завдяки тому, що вчасно впав у канаву та вдав мертвого, а потім зміг втекти в ліс.

А в Ефіопії Штюке ледь не загинув від анафілактичного шоку. На нього напав рій агресивних африканських бджіл. Він отримав сотні укусів і вижив лише при допомозі місцевих жителів, які буквально відбивали його від комарів і надали першу допомогу.

У пустелі Атакама Гайнца збила вантажівка. Водій навіть не зупинився. Штюке отримав серйозну травму голови та переломи. Він лежав на узбіччі посеред пустелі, де майже немає трафіку, і лише дивом його помітили та доставили до лікарні. Після цього випадку він довго відновлювався, але навіть не думав припиняти подорож.

Його неодноразово заарештовували за підозрою в шпигунстві (особливо в країнах соцтабору та на Близькому Сході), бо людина з фотоапаратом і дивним щоденником на велосипеді виглядала підозріло. В Єгипті його кілька днів тримали під вартою, поки не переконалися, що він просто «божевільний мандрівник».

Гайнц пройшов крізь джунглі Амазонки, пустелі Африки та гори Тибету, де його грабували військові та бандити, але легендарний сталевий велосипед завжди залишався з ним. І ось,

у мирній Англії, в Портсмуті, в 2006-му році, поки він спав у наметі в парку, велосипед вкравли. На щастя, завдяки розголосу в медіа, злодії його підкинули до місцевого парку через добу.

...На запитання, яка із 196 країн, які він відвідав, найкраща для проживання, Гайнц Штюке одразу відповідає, що Німеччина. Після десятиліть їзди по бездоріжжю і в зонах бойових дій, наприкінці свого шляху він почав цінувати німецький порядок, медицину та соціальну захищеність. Штюке переконався: хоча світ прекрасний, справжнє розуміння нюансів життя можливе лише вдома.

Він повернувся саме в те маленьке містечко, з якого виїхав у 1962 році (його зустрів рідний брат, якого не бачив пів століття). Муніципалітет навіть допоміг з житлом, визнавши його «найвидатнішим громадянином». Гайнц живе дуже скромно. Він каже, що після 55 років життя в наметі йому не потрібна розкіш – достатньо даху над головою та можливості впорядкувати свої спогади.

І радить усім нам документувати своє життя: «*Щоденники та фотографії – це єдиний спосіб тримати мільйони спогадів*». Хоча його квартира – це не просто житло, а справжній приватний музей, де стіни повністю завішані картами світу, грамоматами, прапорами країн, які він відвідав, та фотографіями знаменитостей, з якими зустрічався у путі.

Якщо ж говорити не про життя, а про **красу та дух**, то Гайнц Штюке виділяє такі країни:

- 1. Ефіопія:** За її унікальну культуру, яка не схожа на жодну іншу в Африці.
 - 2. Бразилія:** За енергію людей та природу (і саме там він зустрівся з Пеле, який запросив додому, залишив автограф на його прапорі і дав навіть грошей).
 - 3. Японія:** За неймовірну ввічливість людей та безпеку на дорогах. До речі, Україну він назвав «гостинною країною».
- Гайнц Штюке каже: «*Світ – це найкраща в світі книга, але щоб її прочитати, треба постійно перегортати сторінки*». Проте останню сторінку він вирішив дочитати вдома.

Гайнц Штюке неодноразово зазначав, що «велосипед – це його дружина, а світ – його дім».

Фонтан Треві – найбільший фонтан у Римі, заввишки 25,9 метра та 19,8 метра завширшки. Є «найамбіційнішим» фонтаном у Римі в стилі бароко. Роботи над фонтаном розпочалися в 1732 році і закінчилися в 1762-му під керівництвом архітектора Ніколи Сальві.

Краса фонтану Треві вражає...

Фото: uk.wikipedia.org.

Нікола САЛЬВІ (1697–1751), видатний італійський архітектор епохи бароко, творець легендарного фонтану Треві в Римі:

«Вода з фонтану вгамовує надмірну спеку, яка б інакше знищила це життя. Таким чином, воду можна назвати єдиним вічним джерелом безперервного буття».

● ПОЧУТТЯ СЛАВЕТНИХ

«Бути чоловіком Ліни Костенко – це передова кожен день»

«Ти моє перше кохання. Останнє уже було...»

Любов ПОЦІЛУЙЧИК

19 березня, улюбленій мільйонами Ліни Костенко – 96 років. Її вірші уже сім десятиліть вивчають напам'ять закохані і розбирають на цитати журналісти та педагоги. А кому належало серце поетеси, кому вона присвячувала такі трепетні рядки?

У ЖИТТІ ЛІНИ КОСТЕНКО ВИДІЛЯЮТЬ ЧОТИРИ ЯСКРАВИХ ЗАХОПЛЕННЯ.

Микола РУДЕНКО (1920–2004). Письменник, філософ, політ'язень радянських таборів, засновник Української Гельсінської спілки. Вони познайомились у літературній студії Київського педагогічного інституту. Саме Руденко вмовив дівчину писати рідною мовою. Але він був одружений і мав дітей, тому Ліна Костенко вирішила утекти від першого бурхливого заплінення коханням і перейшла навчатись до Московського літературного інституту ім. М. Горького, де й зустріла Єжи-Яна Пахльовського.

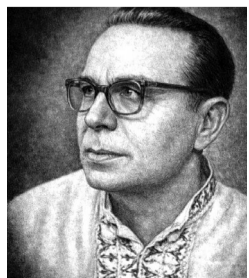

Єжи ПАХЛЬОВСЬКИЙ (1930–2012). Польський письменник-мариніст, журналіст. Вони побачилися у перший день, коли Ліна поселялася жити в гуртожиток Московського літінституту. «Згори по сходах – очевидно, з бібліотеки – спускався хлопцень скандинавського типу зі столом книжок під пахвою – це був твій майбутній батько Єжи-Ян-Станіслав Пуца-Пахльовський» (розповідала Ліна Костенко в книзі Івана Дзюби «Є поети для епох» своєї доньці – письменниці, філологу-перекладачки, культурологу Оксані Пахльовській. – Ред.). Їхнім почуттям Костенко присвятила ці рядки:

Ця любов була схожа на тайство перших причасть. Кожен ранок був нічним. Кожна ніч була передоднем. Кожен день був жагучим чуттям передцасть. ...Якби ти знав, як солодко, нестерпно, і як спочатку я тебе люблю...

Аркадій ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ (1911–1969). Поет, письменник, сценарист (автор культового радянського фільму «Трактористи» – 1936), перекладач. Провів у сталінських таборах понад 20 років. 1959-го влаштувався у сценарному відділі кіностудії ім. Олександра Довженка, де й познайомився з уже розлученою Ліною Костенко. Аркадію Добровольському було 48 років, а Ліні Костенко – 28. Вони разом працювали в Ірпені над кіносценарієм «Перевірте ваші годинники»... Ліна Костенко присвятила Аркадію

Ліна Костенко піднесла українську ліричну поезію до нечуваної висоти.

«...Якби ти знав, як солодко, нестерпно, і як спочатку я тебе люблю...»

Добровольському рядки, сповнені болу, лаконічної мудрості та роздумів про неможливість поєднати їхні долі. Вони пов'язані з віршем, що містить іронічно-драматичні мотиви: «Нічого такого не сталося. Бо хто ти для мене? Сторонній... Ти просто схожий на Долю». Ці рядки часто асоціюють з періодом, коли Добровольський, тяжко хворий, повернувся до родини, а їхні стосунки з Костенко завершилися.

Василь ЦВІРКУНОВ (1917–2000). «...В найтяжчі роки, в найскрутніших ситуаціях біля мене був справжній чоловік, лицар», – ці слова про нього – нарешті омріяне її кохання. Василь Васильович замінив батька її дочці Оксані, вона подарувала йому сина Василя, Василька-молодшого, а нам – нові неймовірні поезії.

Дуже яскраво описала його постать у статті «Василь Цвіркунов» на сайті uahistory.com краєзнавець, вчитель, журналіст Ганна Черкавська.

Уродженець запорізького степу військовий льотчик Василь Цвіркунов пройшов Фінську і Другу світову війну. У 1942 році під час бою отримав смертельну рану: розвернуло ліву легоно. Його знайшли серед гори трупів. Не вірили, що виживе, тому й не звернули увагу на поранену ногу. Пізніше її ампутували без наркозу. Потім з'ясувалося, що ногу треба одпилати вище – переробили. Так 25-літній молодий красень-спортсмен став інвалідом...

Упродовж 1962 – 1973 років Василь Цвіркунов був директором кіностудії ім. О. Довженка. За одинадцять літ роботи Василю Васильовичу вдалося відродити «українське поетичне кіно», адже за його сприяння у світ вийшли такі фільми: «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, «Криниця для спраглих» Юрія Іллєнка, «Камінний хрест» Леоніда Осика, «Комісари» Миколи Машенка, «Сон» Володимира Денисенка, «В біій ідуть тільки старики» Леоніда Бикова...

У 1963 році Ліна Костенко познайомилася з Василем Цвіркуновим. Їй – 33, йому – 46. У неї – дочка та Аркадій Добровольський. У нього – теж сім'я та діти. До того ж до Аркадія Захаровича повернулася дружина Олена з дев'ятирічним сином Максимом. Усі вагалися: що робити? До якого берега пристати?

Ліна Василівна підійшла до Василя Васильовича, взяла під руку – і вони пішли... Крізь зливу еротичних моментів, шалений осуд суспільства, крізь життя.

Всесвіт. Проблеми. Трагедій поденщина. А я закохалася. Сказано – жінчина.

В інтимній ліриці Ліни Костенко передано весь діапазон їхніх почуттів – від карих очей клетоту «до сліз, до лепету». Ліна Костенко віртуозно описує не тільки першу лелітку кохання, а й апофеоз щастя. Лавина почуттів у цьому випадку – могутня і сильна.

У збірці «Над берегами вічної ріки» (1977) та книзі «Вибране» (1989) поезія «спини мене отямся і отям» не має назви, жодної великої літери, жодного розділового знака. Це психологічна мінідрама з дванадцяти рядків, спонтанний монолог-боротьба слабкої жінки з шаленою пристрастю. Тут і пік піднесення, і момент зламу, і муки роздумів про наслідки:

спини мене отямся і отям така любов буває раз в ніколи вона промчить над зламаним життям за нею будуть бігти видноколи вона ж порве нам спокій до струни вона ж слова посилає вустами спини мене спини і схамени це поки можу думати востаннє це поки можу але вже не можу настала черга й на мою зорю чи біля тебе душу відморозу чи біля тебе полум'ям згорю.

І якщо від одруженого Миколи Руденка юна Ліна Костенко врятувалася відстанню та розлукою, то у випадку з Василем Цвіркуновим одним неологізмом «я твоїша» винесла рішення-вирок:

Грішниця я. Полюбила чужого. Долі моєї пекуча жого! Буде гроза! Потім буде тиша. Жінка твоя. Але я твоїша.

Високий красень у високих літах завжди все розумів і був поруч. Він дуже любив роботу дружини і оберігав Лінусеньку від зайвих дзвінків, хоч Ліна Василівна, маючи підвищений відсоток ревності, ретельно допитувала жінок-додзвонювачок. Інвалід без ноги на старенькому «Запорожці» разом із родиною об'їхав усю Україну, показав її сім'ї, разом вони пізнали країну...

Оксана називала маминого чоловіка Василем Васильовичем, а потім сама запитала, чи можна його називати татом. 28 травня 1969 року народився Василь Васильович Цвіркунов-молодший, згодом – кандидат технічних наук, програміст, живе з родиною у США...

Ліна Василівна й ці рядки: «Ти моє перше кохання. Останнє уже було...», так характеризувала свого чоловіка: «Це людина, яку ні розлюбити, ні забути неможливо».

А народна артистка Раїса Недашківська наголосила: «Він учинив подвиг! Бути чоловіком Ліни Костенко – це передова кожен день».

● ЦІКАВИЙ СВІТ

Щороку з фонтану дістають близько півтора мільйона євро.

ТУТ МОНЕТКА ЗДІЙСНЮЄ МРІЇ І ТВОРИТЬ ДИВА

Щопонеділка зранку біля фонтану Треві в Римі відбувається тиха, але добре організована операція

Володимир ВОЛОВОДУК, kenguru.plus

Під наглядом поліції воду тимчасово перекивають, працівники спускаються у чашу зі спеціальним обладнанням і за допомогою насосів та довгих інструментів обережно збирають монети, щоб не пошкодити мармур.

Мокрі, важкі мішки з металом плombsують і відправляють на захисний склад.

Щороку з фонтану дістають близько півтора мільйона євро. І ці гроші не йдуть у міський бюджет. Вони повністю передаються організації Caritas, яка фінансує благодійні супермаркети та соціальні програми для людей у складних життєвих обставинах.

У сортувальному центрі монети очищають, сушать і розподіляють за номіналом. Серед них знаходять не лише євро – долари, єни, фунти, валюту з усього світу. Банки допомагають обмінювати кошти тож жодна пожегтва не пропадає. Навіть якщо хтось кинув у воду монету з іншого континенту – вона все одно перетвориться на допомогу.

Іноді з дна дістають і зовсім несподівані речі: сонцезахисні окуляри, прикраси, жетони, дрібні сувеніри. Але головне – це тисячі маленьких жестів надії.

Легенда проста: кинеш одну монету правою рукою через ліве плече – повернешся до Риму. Дві – знайдеш кохання. Три – одружишся. Щодня туристи виконують цей ритуал, навіть не замислюючись, куди зрештою потрапляють їхні гроші.

А вони стають їжею на столі.

Благодійні супермаркети Caritas працюють як звичайні магазини, тільки без готівки. Родини отримують спеціальні картки й можуть самі обирати необхідні продукти – їжу, засоби гігієни, дитячі товари. Це не просто допомога, а спосіб зберегти гідність і право вибору.

Кошти також підтримують притулки, соціальні служби та програми працевлаштування. Маленькі монети, кинуті з бажанням, перетворюються на конкретну підтримку для тих, кому важко.

Колись траплялися спроби крадіжок – люди заходили у фонтан вночі з магнітами чи сітками. Сьогодні територія під постійним наглядом, і такі дії вважаються злочином.

Фонтан Треві – шедевр Ніколи Сальві, який живить стародавнім акведуком Аква Вергіне. Вода, що століттями тече до Риму, сьогодні несе ще й інший сенс: вона об'єднує мільйони бажань із реальними справами добра.

Просто кинути монету. Тихо загадати мрію.

Ідесь у цьому ж місті хтось отримає допомогу. Наступного разу, стоячи біля фонтану Треві, пам'ятайте: цей маленький жест важить більше, ніж здається.

Саймон СІНЕК, 52 роки, американський письменник і надихаючий оратор у бізнес-лідерстві:
«Перевірка телефону вранці перед тим, як сказати «доброго ранку» коханій людині, – це те саме, що випити чарку алкоголю відразу після пробудження. Це – залежність».

ДО СЛІЗ

«МОЄ НАЙБІЛЬШЕ БАЖАННЯ – СТАТИ... СМАРТФОНОМ»

Одного вечора вчителька сиділа вдома й під час вечері перевіряла зошити своїх учнів. Її чоловік був поруч, гортав телефон і листувався з друзями. Усе здавалося звичайним, аж поки вона не прочитала останній твір. Раптом по її обличчю тихо покоїлися слези

Марія МРІЯ, zytta.org

Чоловік здивовано запитав:
 – Чому ти плачеш? Що сталося?
 Вона відповіла:
 – Учора я дала дітям із першого класу завдання написати короткий твір на тему: «Моє бажання».
 – І що тут такого? Чому це тебе так зачепило?
 – Бо я щойно прочитала останню роботу... І вона мені дуже вразила.
 Зацікавлений чоловік наголосі:
 – І що ж там написано, що ти так розплакалася? Тоді вона прочитала йому дитячий текст:

«МОЄ НАЙБІЛЬШЕ БАЖАННЯ – СТАТИ... СМАРТФОНОМ»

Мої батьки дуже люблять свої телефони. Вони приділяють їм всю увагу. Іноді здається, що про мене вони зовсім забувають.
 Коли тато повертається додому втомлений з роботи, він завжди знаходить час для телефону, але майже ніколи – для мене.

Не дозволяйте телефонам займати місце людей, які поруч із вами.

Коли телефон дзвонить, вони одразу відповідають, навіть якщо зайняті. А коли я кличу їх або плачу, вони часто не чуять.
 Вони граються зі своїм телефоном, але ніколи – зі мною.
 Слухають тих, хто дзвонить, але не слухають, що я хочу сказати.
 Тому моє бажання – стати смартфоном.
 Тоді, можливо, вони нарешті звернуть на мене увагу.
 Почувши ці слова, чоловік замовк. Він був глибоко вражений. Через кілька секунд тихо запитав:
 – Хто написав цей твір?
 Вчителька тихо відповіла:
 – Наш син.

ВИСНОВОК: Не дозволяйте телефонам займати місце людей, які поруч із вами.

Кожна мить, проведена з рідними, безцінна. Під час вечері, розмов або сімейних моментів відкладіть телефон убік.
 Слухайте. Дивіться в очі. Будьте поруч. Іноді навіть маленький жест уваги може зміцнити вашу стосунки і показати близьким, що вони справді для вас важливі.

Надмірне використання смартфонів шкодить здоров'ю. Зокрема, спричиняє проблеми із зором (зниження гостроти), порушення сну через синє світло, болі в шиї та руках (постава), а також психічні розлади – тривожність, депресію та залежність. Електромагнітне випромінювання та бактерії на корпусі також несуть потенційні ризики для імунітету.
Як зменшити шкідливість:
 1. Обмежуйте час розмов (до 2–15 хв) і тримайте телефон далі від голови під час дзвінків.
 2. Не тримайте смартфон у кишенях або на шії, краще – в сумці.
 3. Не користуйтеся телефоном перед сном і не кладіть його під подушку.
 4. Робіть перерви та робіть зарядку для очей і шиї.

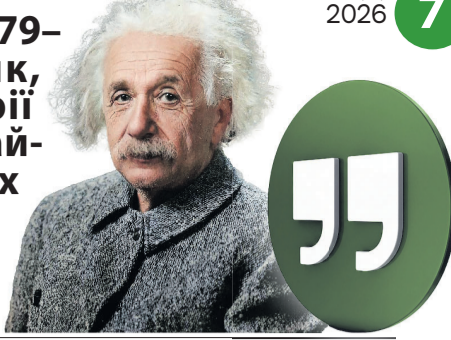
МАГІТНІ БУРІ У БЕРЕЗНІ

- Слабкі: 11, 15, 16, 17, 23, 28.
- Середні: 14, 18, 20, 24, 27.
- Сильні: 12, 13, 19.

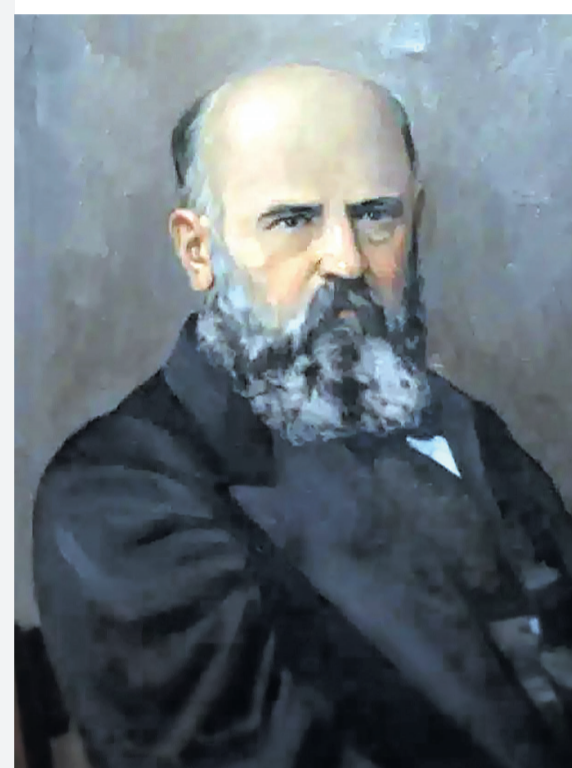
Підбайте заздалегідь про ліки від тиску і головного болю. Відмовтеся від алкоголю, кави, важкої та гострої їжі. Бережіть себе і своїх рідних!
 Під час магнітних бур метеозалежні люди можуть відчувати головні болі, підвищену стомлюваність і зміни настрою.

Альберт ЕЙНШТЕЙН (1879–1955), фізик-теоретик, основоположник теорії відносності, один із найвидатніших учених усіх часів:
«Я боюся того дня, коли технології перевршать людське спілкування. Тоді світ отримає покоління ідіотів».

НЕЙМОВІРНА ІСТОРІЯ

Тарас Шевченко помер би у 31 рік, якби не Андрій Козачковський

В оселі зного лікаря Андрія Козачковського тепер розміщений музей його друга Тараса Шевченка.

Закінчення. Початок – на с.1

Ірина МАДІСОН, proslav.info

КОЗАЧКОВСЬКІ: ЕЛІТА СУСПІЛЬСТВА У ПЕРЕЯСЛАВІ

У центрі історичного Переяслава Київської області стоїть дерев'яний дім початку XIX століття. Сьогодні – це Музей «Заповіту», а колись – родина садиба лікаря Андрія Осиповича Козачковського. Саме тут Тарас Шевченко творив і відпочивав душою.
 Цей добротний дім у 1820 році побудував батько Андрія – Осип Козачковський, ректор Переяславських духовних училищ, професор філософії, відзначений орденами, людиною глибоко освіченою й шанованою.

Садибу він звів на землі свого тестя Осипа – протоієрея Федора Домановича, настоятеля Троїцької церкви. Зі своєю дружиною Осип Іванович прожив 16 щасливих подружніх літ, але сталося несправне – жінка захворіла і померла від сухот, залишивши шестеро неповнолітніх дітей. Наймолодшим був дворічний Андрій. Всіх дітей Осип Козачковський поставив на ноги і дав чудове виховання. Помер у 1832 році, коли 20-літній Андрій вже здобував медичну освіту.

ЛІКАР І МИТЕЦЬ: ЗУСТРІЧ ДВОХ СВІТІВ

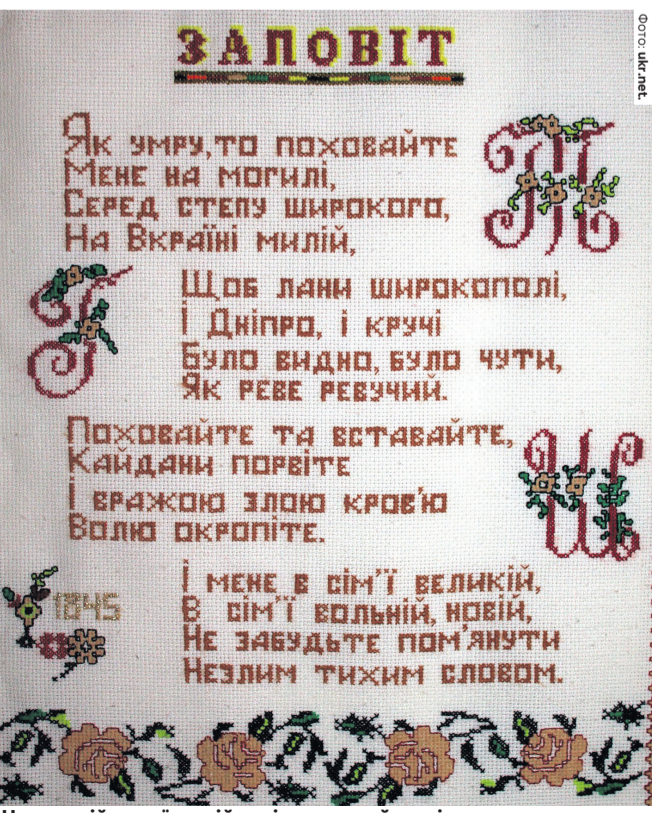
Андрій Осипович був людиною винятковою освіченістю та порядністю. Закінчивши Медико-хірургічну академію в Петербурзі, служив на кораблях Балтійського флоту. Восени 1841 року познайомився з Тарасом Шевченком, який тоді навчався в Петербурзькій Академії мистецтв і писав перші вірші. Деякі з них були надруковані в альманасі

повичу надали дворянський титул.
 Родина Козачковського була середнього достатку. Звичайно, 286 карбованців річної платні не вистачило б на пристойне життя, якби не «родова» спадщина, що перейшла від батька – будинок у Переяславі, 150 десятин землі у Чирському та 32 рев'язькі душі селян.
 У 1847 році Андрій Осипович одружився з дочкою майора Сазоновича Марією Степанівною, на вісім років молодішою за нього. У 1848 році у них народився син Андрій, який помер у ранньому дитинстві. У Козачковських ще були діти – сини Іван та Осип і дочки Анна та Єлизавета.
 У 1862 році Переяславську семінарію перемістили до Полтави. Андрія Козачковського, як кваліфікованого спеціаліста, також просили переїхати, але він відмовився.

«Жаль кидати хату і худобу, нелегко й возитися, це й Бог знає куди, з сім'єю», – пише він у листі від 10 липня 1860 року до Тараса Шевченка.
 Козачковський залишився в Переяславі міським земським лікарем, займався приватною практикою. У часі Кримської війни Андрій Осипович був ординатором Переяславського військового госпіталю.
 У Переяславі він був відомий не тільки як лікар, а й як громадський діяч. З часу створення земства і міського самоуправління, він майже незмінно був «гласним» Переяславського земства та Переяславської міської думи.

У ДОМІ ДРУГА ШЕВЧЕНКА ПОЧАЛИ НАЗИВАТИ «БАТЬКОМ»

Андрій Козачковський схилився перед генієм Тараса Шевченка. В особі переяславського лікаря поет знайшов вірного й великодушного приятеля, який упродовж двадцяти років не забував його в горі й скруті, безкорисливо підтримував і допомагав.
 На запрошення Андрія Козачковського Шевченко Козачковського лікаря, Шевченко не почувався ніде. За свідченнями нащадків Козачковського, в будинку були чотири входи і дванадцять кімнат: вітальня, покої для гостей, будуар, їдальня, спальня, кухня, коридори, а також дві веранди і ганок.
 19 серпня 1845 року на честь приїзду друга Козачковський влаштував вдома урочистий вечір. У вітальні збирається місцева інтелігенція. Поет читає вірші, співає під акомпанемент роаялю, усі зачаровано його слухають. У мить сусід Козачковського лікар Мартин Григорович

Не в одній українській хаті є вишитий не тільки портрет Тараса Шевченка, а й його «Заповіт».

Штерн, не стримуючи захоплення, вигукну: «Це батько! Й – богу, хлопці, батько! Будь здоров, батьку!».
 З того вечора Тараса почали називати «батьком» – так зароджується новий символ.
 Дім Козачковських став для Шевченка духовною пристанню. Тут його поважали, розуміли, оберігали. У грудні 1845 року поет захворів на запалення легенів. Саме в цьому будинку в ніч з 24 на 25 грудня він важко хворий склав текст свого Заповіту – рядки, що назавжди проросли в свідомості українського народу. Тоді Козачковський вилікував Шевченка присвятив другий чудове послання «А. О. Козачковському», написане в другій половині 1847 року в Орській кріпості, де є такі рядки:
 А може, ще добро побачу?
 А, може, лихо переплачу?
 Води дніпровой нап'юсь,
 На тебе, друже, подивлюсь.
 І, може, в тихий твій хаті
 Я буду знову розмовляти
 З тобою, друже мій...
 Усі роки заслання поет і лікар листувалися. Козачковський матеріально допомагав Шевченкові.
 У червні 1859 року Шевченко знову гостював у друга. Разом вони побували на ярмарку і в селі Косинцях. У середині серпня Шевченко заїхав до лікаря, коли повертався до Петербурга. У Переяславі написав найкращі свої твори – поеми «Кавказ», «Наймичка», присвяту до поеми «Єретик»...
 Тараса Шевченка не стало 10 березня 1861 року, йому тільки виповнилося 47. Андрій Козачковський пережив товариша на 28 років. Лікар помер у 77-літньому віці 20 серпня 1889 року від онкологічного захворювання. Похований у рідному Переяславі.

ЦІНА ПАМ'ЯТІ: РУКОПИСИ ЗАКОПУВАЛИ В ЗЕМЛЮ

Після смерті Шевченка родина Козачковських довго зберігала пам'ять про нього. Листи, малюнки, рукописи – ці святині оберігали мов безцінні реліквії. Онука лікаря Козачковського, теж Андрій Осипович, пішов шляхом науковця, закінчив Московський університет і став істориком, учительовав у місті. У 1920-х роках він створив у Переяславі перший краєзнавчий музей, зберігаючи спадок родини та Кобзаря.
 У 1930-х роках, у часи сталінських репресій, велику частину родинного архіву син лікаря Козачковського Осип спалив, а іншу – передав до Петербурга. Онуки згадували, що частину листів і рукописів довелося закопати в саду біля дому, щоб уберегти їх від конфіскації. Пізніше деякі з них так і не вдалося знайти – може, вони ще досі лежать у переяславській землі.
 Родина Козачковських була репресована і вислана до Таджикистану. Проте навіть у далекій Середній Азії Андрій Осипович Козачковський (оноу) продовжував педагогічну та просвітницьку діяльність. Він викладав історію, писав праці, зберігав зв'язок з Україною у серці.
 З 1946 року в будинку Козачковського розміщувався експозиція державного історичного музею. Спочатку в трьох, а з 1954 року – в усіх дванадцяти кімнатах. Дві зали історичного музею були присвячені перебуванню Шевченка на Переяславщині.

Частину листів і рукописів довелося закопати в саду біля дому, щоб уберегти їх від конфіскації. Пізніше деякі з них так і не вдалося знайти...

Після Другої світової війни Андрій Осипович (оноу) повернувся до Переяслава. Працював у колишньому історичному музеї, доглядав за архівами, займався реставрацією меблів. Його донька Тетяна до 1970-х років працювала у музеї екскурсоводом.

СТІНИ, В ЯКИХ НАРОДИВСЯ «ЗАПОВІТ»

Влітку 2004 року Кабінет Міністрів України виділив кошти на ремонтні роботи будинку лікаря Козачковського.
 Після ремонту народилася нова концепція: створити унікальний музей «Заповіту» Т.Г. Шевченка з меморіальними, літературно-художніми та історичними залами.
 Тут – вітальня, у якій лунали поезії Шевченка. Кімната для гостей, де він ночував. Бібліотека, де він читав літературні періодичні видання...
 Академік Володимир Заболотний (1898–1962), який був знайомий з оноуком Козачковського, знайшов і відкопав музичну скриньку – вона пам'ятає голос Шевченка у будинку переяславського лікаря.
 Окрасою кабінету лікаря Козачковського є його особистий стіл. Вважають, що він виготовлений руками господаря. Нині там документи родини, лікарська скринька і секретер родини Носачів, друзів оноука Козачковського.
 «Історична цінність будинку Андрія Козачковського це й у тому, що він є єдиною пам'яткою в місті, яка репрезентує дворянське дерев'яне житло Переяслава початку XIX століття з його особливостями розташування, планування, оздоблення. Та найбільша цінність цього будинку меморіальна: в ньому жив і творив Тарас Шевченко, тут був написаний духовний заповіт поета своєму народові», – зазначають науковці.
Публікація підготовлена на основі наукових праць Наталії Михайлівни Кухарєвої.

Чи правда, що ці «місячні квіти» дорожчі за золото?

У ці дні в горах Карпат та лісах Західної України проросла крізь сніг і холодну землю рідкісна рослина, вкривши галляним фіолетовим килимом – шафран Гейфеля, який ще називають крокусом. Природознавці кажуть, що саме шафран знаменує прихід весни і наголошують: ця квітка занесена до «Червоної книги України», тому рвати її суворо заборонено

ЧОМУ ВИНИКАЄ ТАКЕ ПОРІВНЯННЯ?

Шафран Гейфеля (Crocus heuffelianus) отримав назву на честь видатного угорського ботаника Йогана Гейфеля (1800–1857), який першим детально описав цю квітку. Цікаво, що, попри наукову назву, в народі на Закарпатті та Прикарпатті зберігають свої автентичні імена для неї: крокуси, брин-

ЧОМУ ШАФРАН ДОДАЮТЬ ЛИШЕ МІКРОДОЗАМИ?

Існують дві основні причини цьому: **токсичність при передозуванні та інтенсивність смаку.**
 1. **Небезпека великих доз (токсичність):** У їжі та для профілактики зазвичай використовують лише **30 мг** (близько 13 – 15 ниток) на добу.
 2. **Вживання 5 грамів** і більше може викликати серйозне отруєння з симптомами запаморочення, блювання та кропотелі.

ДОЗУ ВІД 12 ДО 20 ГРАМІВ МОЖЕ БУТИ СМЕРТЕЛЬНОЮ ДЛЯ ЛЮДИНИ.

2. КУЛІНАРНА ПОТУЖНІСТЬ

Шафран має надзвичайно сильний аромат і гіркувато-медовий присмак. Якщо додати його забагато, страва стане гіркою та неприємною на смак. Лише 2 – 3 «нитки» здатні пофарбувати літр води в інтенсивний золотистий колір.
Порада: щоб шафран максимально розкрив свої властивості, його краще попередньо настояти у теплій воді або молоці протягом кількох годин (або на ніч) перед додаванням у страву.

ОСЬ РЕАЛЬНА СИТУАЦІЯ СТАНОМ НА БЕРЕЗЕНЬ 2026 РОКУ:

Золото: 1 грам коштує приблизно **8 250 – 8 900 грн** (залежно від ваги зливка та проб).
Справжній шафран (спеція): Високоякісний шафран в Україні можна придбати за ціною від **260 до 400 грн за 1 грам**. На світовому ринку ціна за кілограм становить від \$6 500 до \$10 000, що значно менше вартості кілограма золота (близько \$60 000 – \$70 000).

КОРИСТЬ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

Шафран містить унікальні антиоксиданти (**кроцин, кроцетин та сафранал**), які захищають клітини від пошкодження.
Покращує настрій: допомагає регулювати рівень серотоніну та дофаміну, що робить його ефективним при легких депресіях та стресі.
Підтримує мозок: пози-

ШАФРАН ДОРОЖЧИЙ ЗА ЗОЛОТО

Це твердження є популярним міфом, що базується на метафорі «червоне золото», хоча в певні історичні періоди або для рідкісних сортів ціни справді зближувалися.

ШАФРАН ДОРОЖЧИЙ ЗА ЗОЛОТО

Це твердження є популярним міфом, що базується на метафорі «червоне золото», хоча в певні історичні періоди або для рідкісних сортів ціни справді зближувалися.

ОСЬ РЕАЛЬНА СИТУАЦІЯ СТАНОМ НА БЕРЕЗЕНЬ 2026 РОКУ:

Золото: 1 грам коштує приблизно **8 250 – 8 900 грн** (залежно від ваги зливка та проб).
Справжній шафран (спеція): Високоякісний шафран в Україні можна придбати за ціною від **260 до 400 грн за 1 грам**. На світовому ринку ціна за кілограм становить від \$6 500 до \$10 000, що значно менше вартості кілограма золота (близько \$60 000 – \$70 000).

КОРИСТЬ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

Шафран містить унікальні антиоксиданти (**кроцин, кроцетин та сафранал**), які захищають клітини від пошкодження.
Покращує настрій: допомагає регулювати рівень серотоніну та дофаміну, що робить його ефективним при легких депресіях та стресі.
Підтримує мозок: пози-

ЧОМУ ШАФРАН ДОДАЮТЬ ЛИШЕ МІКРОДОЗАМИ?

Існують дві основні причини цьому: **токсичність при передозуванні та інтенсивність смаку.**
 1. **Небезпека великих доз (токсичність):** У їжі та для профілактики зазвичай використовують лише **30 мг** (близько 13 – 15 ниток) на добу.
 2. **Вживання 5 грамів** і більше може викликати серйозне отруєння з симптомами запаморочення, блювання та кропотелі.

ДОЗУ ВІД 12 ДО 20 ГРАМІВ МОЖЕ БУТИ СМЕРТЕЛЬНОЮ ДЛЯ ЛЮДИНИ.

2. КУЛІНАРНА ПОТУЖНІСТЬ

Шафран має надзвичайно сильний аромат і гіркувато-медовий присмак. Якщо додати його забагато, страва стане гіркою та неприємною на смак. Лише 2 – 3 «нитки» здатні пофарбувати літр води в інтенсивний золотистий колір.
Порада: щоб шафран максимально розкрив свої властивості, його краще попередньо настояти у теплій воді або молоці протягом кількох годин (або на ніч) перед додаванням у страву.

ОСЬ РЕАЛЬНА СИТУАЦІЯ СТАНОМ НА БЕРЕЗЕНЬ 2026 РОКУ:

Золото: 1 грам коштує приблизно **8 250 – 8 900 грн** (залежно від ваги зливка та проб).
Справжній шафран (спеція): Високоякісний шафран в Україні можна придбати за ціною від **260 до 400 грн за 1 грам**. На світовому ринку ціна за кілограм становить від \$6 500 до \$10 000, що значно менше вартості кілограма золота (близько \$60 000 – \$70 000).

КОРИСТЬ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

Шафран містить унікальні антиоксиданти (**кроцин, кроцетин та сафранал**), які захищають клітини від пошкодження.
Покращує настрій: допомагає регулювати рівень серотоніну та дофаміну, що робить його ефективним при легких депресіях та стресі.
Підтримує мозок: пози-

ЧОМУ ШАФРАН ДОДАЮТЬ ЛИШЕ МІКРОДОЗАМИ?

Існують дві основні причини цьому: **токсичність при передозуванні та інтенсивність смаку.**
 1. **Небезпека великих доз (токсичність):** У їжі та для профілактики зазвичай використовують лише **30 мг** (близько 13 – 15 ниток) на добу.
 2. **Вживання 5 грамів** і більше може викликати серйозне отруєння з симптомами запаморочення, блювання та кропотелі.

ДОЗУ ВІД 12 ДО 20 ГРАМІВ МОЖЕ БУТИ СМЕРТЕЛЬНОЮ ДЛЯ ЛЮДИНИ.

2. КУЛІНАРНА ПОТУЖНІСТЬ

Шафран має надзвичайно сильний аромат і гіркувато-медовий присмак. Якщо додати його забагато, страва стане гіркою та неприємною на смак. Лише 2 – 3 «нитки» здатні пофарбувати літр води в інтенсивний золотистий колір.
Порада: щоб шафран максимально розкрив свої властивості, його краще попередньо настояти у теплій воді або молоці протягом кількох годин (або на ніч) перед додаванням у страву.

ОСЬ РЕАЛЬНА СИТУАЦІЯ СТАНОМ НА БЕРЕЗЕНЬ 2026 РОКУ:

Золото: 1 грам коштує приблизно **8 250 – 8 900 грн** (залежно від ваги зливка та проб).
Справжній шафран (спеція): Високоякісний шафран в Україні можна придбати за ціною від **260 до 400 грн за 1 грам**. На світовому ринку ціна за кілограм становить від \$6 500 до \$10 000, що значно менше вартості кілограма золота (близько \$60 000 – \$70 000).

КОРИСТЬ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я

Шафран містить унікальні антиоксиданти (**кроцин, кроцетин та сафранал**), які захищають клітини від пошкодження.
Покращує настрій: допомагає регулювати рівень серотоніну та дофаміну, що робить його ефективним при легких депресіях та стресі.
Підтримує мозок: пози-

«Крокуси з'явилися, то ж весна у силі. Ці найперші квіти дуже серцю милі...» (Надія КРАСОТКІНА).

Вітальня, у якій лунали поезії Шевченка і де його назвали «батьком».

Кімната для гостей, де не раз ночував Тарас Шевченко.

Микола ЛИСЕНКО (1842–1912), видатний український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч:

«Хто починає розуміти музику, той зрозуміє й людську душу».

Микола Лисенко – автор опер «Різдвяна ніч» (1874), «Утоплена» (1885), «Наталка Полтавка» (1889), «Тарас Бульба» (1890), «Енеїда» (1910), дитячих опер «Коза-дереза» (1880), «Пан Коцький» (1891), «Зима і Весна» (1892), оперети «Чорноморці», які стали основою українського національного оперного мистецтва. Композитор відмовився ста-

вити свою головну оперу «Тарас Бульба» в Петербурзі, оскільки умовою був її переклад російською мовою. Лисенко залишився вірним українському слову, і за його життя опера так і не була повністю поставлена.

«Український соловейко» – так сучасники називали композитора за його талант і внесок у розвиток національної ідентичності.

● МУЗИЧНА ХВИЛІЯ

Пісня «Ніч яка місячна» народилася від нещасливого кохання, а совєти забрали з неї Бога

Закінчення. Початок – на с. 12

Володимир ПОЛІЩУК, Світлана РЕПЕТУН

«ГЛЯНЬ, МОЯ РИБОНЬКО»: ЦЕ ПРО СТЕПАНИДУ

Якось улітку 1860-го Михайло Старицький, залишивши навчання у Київському університеті, вирішив навідати рідне село Кліщинці на Полтавщині. На вечорницях, влаштованих місцевою молоддю, приглянулася йому, 21-річному уякукові, одна вродлива дівчина. Звали її Степанидою.

З першого погляду Михайло закохався в ту загадкову незнайомку, однак підійти та зізнатися у своїх почуттях хлопець так і не наважився. Сподівався зробити це на наступних вечорницях. Проте йшли дні, а дівчина все не приходила. Закоханому юнаку нічого не лишалося, як піти до неї додому.

До хати Степаниди, що тулилася до краю урочища Бути, Старицький прийшов, коли сонце на прощання лагідно обіймало долину своїми ніжними променями, – неймовірна заграва! Поки чекав на кохану, темно-синє небо неспішно загоралося мерехтливими зорями, немов там, нагорі, хтось бавився вогнями-ліхтариками. Цієї миті у Михайла, зачудованого навколишньою красою, народилися поетичні рядки:

*Ніч яка, Господи, місячна, зоряна,
Ясно, хоч голки збирай.
Вийди, кохана, працю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай!*

Серце стислося, коли помітив, як ледь чутною ходою до нього наближалася Степанида. Яка ж вона гарна у цих сутінках, під цими зорями... ще гарніша, ніж тоді, на вечорницях! Привіталися. Дівчина ласкаво глянула в очі Михайлові та заговорила про красу природи. Коли ж хлопець насмілювався відкрити таємницю своєї появи, Степанида призналася, що вже засватана.

Вражений такою несподіванкою, Старицький зліг, розбитий гарячкою. Батьки хлопця давно померли, тож доглядати його було нікому. На щастя, про хворобу Михайла дізнався його дядько-опікун, Віталій Лисенко. Він викликав у Кліщинці лікаря з Полтави і згодом забрав племінника до свого маєтку в селі Жовнині. Там юнак ще довго лікувався та оговтувався від душевної рани.

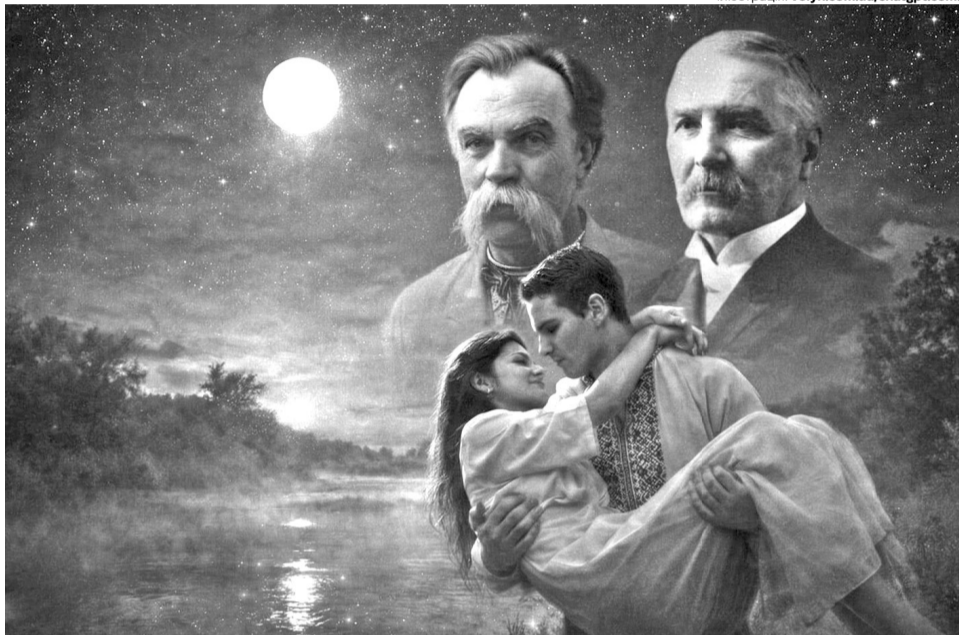
ВИКЛИК

Михайло СТАРИЦЬКИЙ

1870

*Ніч яка, Господи! Місячна, зоряна:
Ясно, хоч голки збирай...
Вийди, кохана, працю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай!*

Сядем укупі ми тут під калиною –

«Небо незміряне всипане зорями, що то за Божа краса!» – шедевр, який нам подарували Михайло Старицький і Микола Лисенко.

*І над панами я пан...
Глянь, моя рибонько, – срібною хвилею
Стелеться полем туман;*

*Гай чарівний, ніби променем всипаний,
Чи загадався, чи спить?
Он на стрункій та високій осичині
Листя пестливо тремтить;*

*Небо незміряне всипане зорями –
Що то за Божа краса!
Перлами-зорями теж під тополями
Грає перлиста роса.*

*Ти не лякайся-но, що свої ніженьки
Вмочиш в холодну росу:
Я тебе, вірна, аж до хатиньки
Сам на руках однесу.*

*Ти не лякайся, а що змерзнеш, лебедонько:
Тепло – ні вітру, ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька,
Й займеться зразу, мов жар;*

*Ти не лякайся, аби тут та підслухали
Тиху розмову твою:
Нічка поклала всіх, соном окутала –
Ані шелесне в гаю!*

*Сплять вороги твої, змуджені працею,
Нас не сполюха їх сміх...
Чи ж нам, окривдженим долею клятою,
Й хвиля кохання – за гріх?*

Минали роки, а мелодійна поезія, навіть у вагі кохання до Степаниди, лишалася поза увагою композиторів. Тільки 1885 року увірші, покладені на музику, прозвучали в опері Миколи Лисенка «Утоплена» в Одесі. Першим виконавцем пісні, названої серена-

У радянські роки пісня знову зазнала змін. Спогад про Господа в пісні був, на думку влади, неприпустимим, отож до нас дійшов перший рядок у такому вигляді: «Ніч яка місячна, зоряна, ясна».

дою Левка, став Микола Садовський. Того ж 1885-го пісню опублікували в одеському альманасі «Нива».

Серенада Левка лунала в Києві, Харкові, чули її й стіни Нью-Йоркського театру, однак пісня й надалі лишалася невідомою загалу. Все було в ній: і ліричність, і глибина, і досконала музика, і драматургія – та не вистачало простої, що легко запам'ятовується, мелодії.

Всесвітнє визнання пісня Старицького здобула з новою мелодією. Авторами її були Андрій Волощенко та Василь Овчинніков. Вперше такий варіант пісні «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна» опублікували 1914 року в третьому зошиті «Школа гри для бандури. Шевченко Василь», де супроводжується авторською припискою: «Мелодію записав від кобзаря А. Волошенка. Трохи перероблена».

КВІТКА ЦІСИК НАГАДАЛА ВСІМ ПРО «ГОСПОДА»

У радянські роки пісня знову зазнала змін. Спогад про Господа в пісні був, на думку влади, неприпустимим, отож до нас дійшов перший рядок у такому вигляді: «Ніч яка місячна, зоряна, ясна».

Усі ці трансформації не змогли вплинути на особливу зворушливу магію цієї пісні. Сьогодні вона має світову славу.

Протягом багатьох років «Ніч яка місячна» була в репертуарах найвідоміших українських співаків: Бориса Гмирі, Анатолія Солов'яненка, Дмитра Гнатюка. Сучасні укра-

Нареченого. Він сидів, мов укопаний.

P.S. АНЕКДОТ ДО ТЕМИ:

Батько нареченої на весіллі підходить до нареченого:

– Ну що, синку, тепер вона – твоя проблема!

– Але ж ви казали, що вона – ангел!

– Так, але ангели не мають коштів на весіллі. І на шубу, і на перукарню, і на манікюр...

І лише один чоловік сидів на весіллі, мов укопаний...

їнські співаки залюбки переспівують її.

Справжній вибух популярності пісні викликав вихід на екрани фільму Леоніда Бикова «В бій ідуть одні «старики» («В бой идут одни старики», 1973), де «Ніч яка місячна» лунала з уст старшого лейтенанта Сергія Скворцова (актор Володимир Талашко). Хоча в кадрі ми бачимо Володимира Талашку, голос, що звучить у цій сцені, належить видатному українському оперному та камерному співаку Миколі Кондратюку (його виконання народних та авторських пісень – таких як «Ясени» або «На долині туман» – вважається еталонним).

Американська співачка українського походження Квітка Цісик виконувала цю пісню за оригінальним текстом Михайла Старицького: «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна, ясно, хоч голки збирай...»

Лунає ця дивовижної краси пісня і з оперної сцени у Венеції. Відомий нідерландський диригент і скрипаль Andre Rieu (у пресі його називають «Королем вальсу») включив цю пісню в свою концертну програму, де її виконала німецька співачка українського походження Anna Reker. **Вражаюче виконання – послухайте за цим QR-кодом:**

Бо пісня «Ніч яка місячна, зоряна, ясна» – не просто одна з найвідоміших українських пісень, а світовий шедевр, який із завмиранням серця слухають і залюбки співають люди різного віку та музичних уподобань. Житиме ця пісня в народі, допоки існуватиме сам народ, саме кохання.

СУЧАСНИЙ ТЕКСТ ПІСНІ:

«НІЧ ЯКА МІСЯЧНА»

*Ніч яка місячна, зоряна, ясна!
Видно, хоч голки збирай.
Вийди, кохана, працю зморена,
Хоч на хвилиночку в гай.*

*Сядем укупочці тут під калиною –
І над панами я пан!*

*Глянь, моя рибонько, – срібною хвилею
Стелиться полем туман.*

*Гай чарівний, ніби променем всипаний,
Чи загадався, чи спить:
Ген на стрункій та високій осичині
Листя пестливо тремтить.*

*Небо незміряне всипане зорями,
Що то за Божа краса!
Перлами ясними попід тополями
Грає краплиста роса.*

*Ти не лякайся, що ніженьки босії
Вмочиш в холодну росу:
Я тебе, вірна, аж до хатиньки
Сам на руках однесу.*

*Ти не лякайся, що змерзнеш, лебедонько,
Тепло – ні вітру, ні хмар...
Я пригорну тебе до свого серденька,
А воно палке, як жар.*

● СЕ ЛЯ ВІ

Найщасливіший день у житті

Наречена нахилилася, поцілувала батька в щоку й тихенько поклала йому щось у долоню

Марія МРІЯ, zytia.org

Гості завмерли, очі округлилися, а шепіт прокотився залом швидше, ніж розносять весільний торт.

Батько, відчувши на собі десятки поглядів, випря-

мився, поправив піджак, прочистив горло, підняв руку й урочисто промовив: – Пані та панове... сьогодні найщасливіший день у моєму житті!

Усі дивляться, затамувавши подих. Напруження

зростає... І тут він показує предмет, який тримає в руці:

– Моя донька нарешті повернула мені мою кредитну картку!

Зала вибухнула сміхом. Люди схопилися за животи, келихи задзвеніли, хтось навіть витер слюзи від сміху...

Окрім одного чоловіка.

ФОТО: «Життя, яке воно є»

Під час битви 8 вересня 1514 року під Оршею сталося «понтонне» диво: Костянтин Острозький застосував інженерну хитрість, нечувану для того часу. Він наказав переправити військо через Дніпро на наплавних мостах (зро-

блених із човнів та колод), що дозволило з'явитися перед ворогом там, де його не чекали.
За різними оцінками, московське військо налічувало близько 80 тисяч воїнів, тоді як сили Острозького мали лише 30 тисяч.

Костянтин ОСТРОЗЬКИЙ (1460–1530), князь, визначний військовий і державний діяч Великого князівства Литовського, наказав будувати понтонні мости через Дніпро, що стало ключем до перемоги над Московським царством 8 вересня 1514 року під Оршею (сучасна Білорусь):
«Не числом, а вмінням переможемо».

● РЕЗОНАНС

Не тільки Хмельницькому допомагали перемогти відьми, а й... Андрію Єрмаку?

Закінчення.
Початок – на с. 1

Лія ЛІС

«Кажуть, що я особиста ворожка Єрмака. Я не можу про це відкрито говорити, але дивись, я ж не сказала «так» чи «ні», – інтригуюче відповіла відома відьма Марія Тиха на запитання ведучого.

Окрім цього, у самому відео Марія зізналася у теплих стосунках із Юлією Тимошенко та назвала нинішні суди над політикою політичним замовленням конкурентів – «якимсь хлопчиком» зі «Слуги Народу».

«Юлія Володимирівна поважає мене як особистість. Любить прогнози дивитися мої по YouTube... Ми їй квіточки привезли, підтримали. Бо все-таки жінка. Я вважаю, що все, що відбулося, некоректно по відношенню до неї», – стверджує Тиха.

ДОВІДКА «ЦІКАВОЇ ЧИТАНКИ»:

29-річна уродженка Києва Марія Тиха (на фото) називає себе «головною відьмою України» та спеціалізується на некромантії, ритуалах і консультаціях на картах Таро. Позиціонує себе як спадкова чаклунка, яка працює з «мертвою енергією» та духами роду. Стала фіналісткою 21-го сезону проекту «Битва екстрасенсів» (СТБ) та брала участь у шоу «Моя суперродина». Не приховує, що робила пластичні операції та значно змінила свою зовнішність з початку кар'єри. До речі, відьми завжди викликали уваження про надприродні сили, і в Україні їхня

Невже Андрій Єрмак начитався, що у багатьох битвах чаклуни та відьми допомагали козацьким ватажкам перемагати?

постать оточена багатьма легендами. Народні перекази та історичні факти сплітаються у захоплюючі розповіді про жінок, яких звинувачували у чаклунстві. Нещодавно інтернет-видання «РБК-Україна» (проект Styler) розповідало про найбільш відомих українських відьом та чому вони стали такими загадовими та впливовими.

МІСТИЧНА РОЛЬ ЧАКЛУНОК У КОЗАЦЬКІЙ ДОБІ

Існувала думка, що успіхи козаків часто були результатом не лише військової майстерності, але й підтримки відьом. У багатьох битвах чаклуни та відьми допомагали козацьким ватажкам, розміщувалися на висотах та проводили ритуали, щоб забезпечити перемогу.

Це, наприклад, описує польський священник Сімеон Окольський, згадуючи

битву під Говтвю 1638 року, коли чаклуни допомагали козакам заклинаннями над порохом та гарматами.

БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ І ЙОГО «ОСОБИСТІ» ВІДЬМИ

Історія про гетьмана Богдана Хмельницького і його зв'язки з відьмами є однією з найвідоміших.

Польські джерела стверджують, що Хмельницький часто радився з відьмами

«Під час допиту відьма розповідала, як навчилась магії в інших відьом і як вони разом літали з Волині на збіговиська до «подруг» на Гетьманщину.

перед важливими битвами. Його перемоги, як вважали противники, пояснювалися не тільки його талантом стратега, а й допомогою відьом.

Зокрема, після поразки поляків у Пилявецькій битві

1648 року, вони звинувачували українського гетьмана в тому, що перемога була здобута завдяки магичній допомозі. Говорили, що одна з відьом передбачала результат битви та допомагала уникати небезпек.

Польський поет та учасник тих подій Мартин Кучваревич у своїй версії розповідає, що сестра Івана Донця дійсно була відьмою. Вона завжди брала участь у поє-

динках перед битвами, і результат її двобою передбачав підсумок бою.

Перед Заславською битвою вона також вийшла на герць, але зазнала поразки й крикнула братаві, щоб той ті-

кав. Після цього вона загинула.

Козаки програли бій і залишили Заслав, забравши з собою іншу відьму. Коли місто зайняло коронне військо, виявилось, що там залишилася Солоха – відьма, помічниця й коханка гетьмана Хмельницького, яка допомагала йому під Пилявцями.

Спочатку її катували, і під час тортур вона нібито засинала. Згодом Солоху спалили.

У ЧАРАХ ЗВИНУВАЧУВАЛИ ОНУКУ КНЯЗЯ ОСТРОЗЬКОГО

Алоїза, за чутками, практикувала магичні ритуали, підкладала жаб'ячі лапки та викликала в інших людей психічні розлади.

Хоча звинувачення не завжди мали підтвердження, онука князя Костянтина Острозького стала символом таємничої сили, якою, на думку людей, володіли відьми. Вона, як і багато інших жінок того часу, стала жертвою громадської підозри та страху перед невідомим.

МІФИ ПРО ЗОВНІШНІСТЬ ЧАКЛУНОК

Часто уявлення про відьом супроводжуються стереотипами: рудоволосі жінки із зеленими очима, що живуть у віддалених місцях. Проте, історичні джерела не згадують нічого про зовнішність відьом.

Відомо, що у XVIII–XIX століттях селяни вірили в існування «родимих» відьом, які мали специфічні ознаки, наприклад, хвостик або смужку волосся на спині. Однак у попередні часи такі ознаки не згадувалися, і зовнішність жінки не була основною причиною для її звинувачення у чаклунстві.

ЗАКРУТКИ ТА РОЗКРУТКИ: МАГІЯ НА ПОЛЯХ

У Гетьманщині вірили в магичні «закрутки» на полях. Це були дивні завихрення пшениці або жита, які вважалися поганою ознакою. Вважалося, що такі «закрутки» можуть знищити врожай і принести смерть тим,

хто споживав це зерно.

Однак існували люди які спеціалізувалися на «розкручуванні» закруток. Лише справжні відьми або чаклуни могли врятувати врожай та людей від наслідків цього прокляття.

ЧАРІВНІ СОБАКИ, ЯКІ ВИКРИВАЛИ ОПИРИЦЬ

Один із цікавих аспектів української магії стосується віри в чарівних собак, здатних винюхувати відьом. Вважалося, що сьоме щеня від сьомої собаки має магичні здібності, передані через кров.

Таких собак намагалися вбивати відьми, боячись їхньої здатності викривати їхню справжню природу. Хоча ці вірування не мали підтвердженнь у судових матеріалах, вони стали частиною народних переказів і демонструють страх перед магичними силами.

ВОНИ ТАКИ ЗЛІТАЛИСЬ НА ЗБІГОВИСЬКА!

«...одну з жінок обвинувачували у сприянні дітовбивству: вона готувала зілля, яке б допомогло позбутися дитини. Під час допиту відьма розповідала, як навчилась магії в інших відьом і як вони разом літали з Волині на збіговиська до «подруг» на Гетьманщину. Куди саме, жінка не згадувала, але казала, що така недолетіла: потрапила «в аварію» десь під Бердичевом, тож додому мусила йти пішки», – пише в своїй книжці «Історія з відьмами» доцентка кафедри історії Києво-Могилянської академії Катерина Діса.

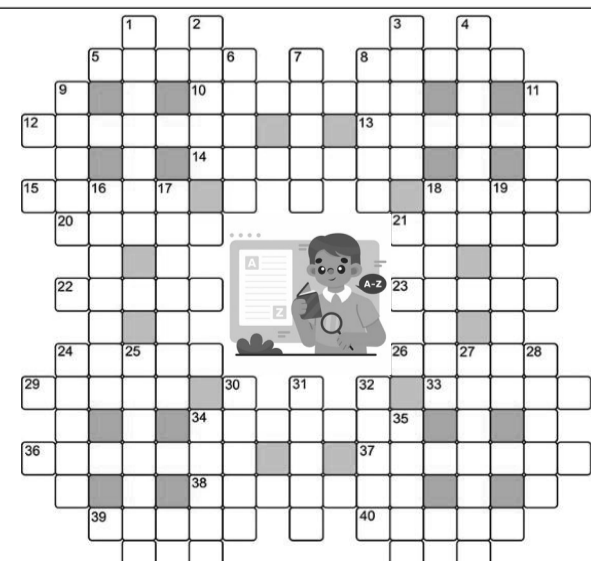
СЛОВНИЧОК «ЧИТАНКИ»:

Синонімами до слова «відьма» є назви чаклунок, магичних персонажів або зневажливі найменування сварливих жінок: **чаклунка, чарівниця, ворожка, знахарка, баба-яга, карга, мара, мегера, фурія, шептуха, химородниця, опиріця, гаргара, гарпія, злюка.** Вони вказують на зв'язок із нечистою силою, злість або потворність.

● ГОЛОВОЛОМКА

КРОСВОРД «РОЗМИНКА ДЛЯ ЕРУДИТІВ»

По горизонталі: 5. Ручний кошик для ягід. 8. Футбольний клуб Португалії. 10. Український футболіст, який виступає за португальську «Бенфіку». 12. Літературна крадіжка. 13. Ім'я Кличка-старшого. 14. Група людей для вирішення питань. 15. Набір квітів. 18. Гірка трава, символ Чорнобиля. 20. Пристрій для перекачування рідин. 21. Газований напій. 22. Титул Мюнхгаузена. 23. Електричний... 24. Перський цар. 26. Ім'я футболіста Гармаша. 29. Відчуття ніяковості. 33. Рівень бадьорості. 34. Кадр на фотоплівці, майбутня фотографія. 36. Лікар, колега травматолога. 37. Сфера

таємничого і надприродного. 38. Портативний грамофон. 39. Вершина травматолога. 40. Мережа супермаркетів литовського походження.
По вертикалі: 1. Палата парламенту у США.

2. Сирій заєць. 3. Повесть Панаса Мирного. 4. Давньогрецький географ та мандрівник. 6. Пуп'янок квітки. 7. Модель «Шкоди». 8. Частина губернії. 9. Комік з цирку. 11. Брат і співавтор Панаса Мирного. 16. Чорнильниця. 17. Географічна назва місцевості. 18. Зображення обличчя людини. 19. Довгий розкішний автомобіль. 24. Противага злу. 25. Округла альтанка з куполом. 27. Портативний комп'ютер. 28. Тара для шопінгу. 30. Давньогрецький міфічний майстер та винахідник. 31. Жіноча половина дому у мусульман. 32. Цитрус до чаю. 34. Країна у Гімалаях. 35. Квіткове кільце.

● СУДОКУ

Відповіді – на с. 10

Заповніть порожні клітинки так, щоб в кожному рядку, стовпчику і квадраті 3x3 були цифри від 1 до 9 по одному разу.

			1	4	8			
		8						9
2						3		
9	2			6	1			
3	8	7	4	9	5			
		4						
	4	9	5					
				2		6		
6	1		3				7	

● УСМІХНІТЬСЯ!

– Кума, а ти знаєш, що я – коханка твого чоловіка?
– А мій брехун сказав, що вона – молада і красива!
– Яке ваше улюблене друковане видання, Соломоне Абрамовичу?
– Ой, такі гроші!
На співбесіді.
– Ваше ставлення до алкоголю. Якщо можна, одним словом, будь ласка...
– Буду!

Йоганнес Гесфолт КЛЕБО, 29 років, найтитулованіший спортсмен в історії Зимових Олімпіад, який виборов 13 медалей, з них 11 – золоті:
«Я так влаштований, що мені завжди хочеться боротися з найсильнішими та перемагати їх».

Здобувши 6 із 6 можливих золотих медалей на Зимовій Олімпіаді-2026, 29-річний норвезький лижник Йоганнес Гесфолт Клебо став найтитулованішим спортсменом Зимових ігор. В його активі 13 медалей: 11 золотих, 1 срібна і 1 бронзова. До речі, один із головних його тренерів є рідний дідусь – Коре Гесфолт, який подарував онуку лижі, коли тому було лише два роки.

Україна в Італії залишилася без медалей. Найуспішнішим українським атлетом на Зимових Олімпійських іграх є фрістайліст Олександр Абраменко, який приніс Україні відразу дві медалі – «золото» Пхьончхану-2018 та «срібло» Пекіну-2022. **За всю історію Зимових ігор Україна виборола 9 медалей: 3 золоті, 2 срібні і 4 бронзові.**

ОСОБИСТІТЬ

Як коментатор Щербачов дивився фільм для дорослих із Лобановським

Валентин Щербачов багато разів брав інтерв'ю у Валерія Лобановського.

Фото: Facebook-сторінка Валентина ЩЕРБАЧОВА.

Валентин Щербачов – це не просто ім'я в історії української спортивної журналістики – це ціла епоха. За своє життя Щербачов став автором восьми книг, заснував «Національний реєстр рекордів України», а також був майстром спорту з веслування і здійснив 20 експедицій у Гімалаї, де на льодовику не тільки у футбол грали, а й навіть малі Олімпійські ігри проводили: штовхання ядра, стрибки в довжину...

Станіслав ЛИСАК, champion.com.ua

«ВАСИЛЬОВИЧ, ТАК ЦЕ Ж ЖОРСТКЕ ПОРНО»

1 березня легендарний журналіст відсвяткував свій 80-й день народження. Він працював на відомих спортивних подіях, прокоментував сотні знакових матчів кievського «Динамо», на власні очі бачив найбільші триумфи та найбільчі поразки українського спорту. Товаришував із Валерієм Лобановським, продовжує – з Олегом Блохіним, а інтернет-видання «Чемпіон» він розповів історію, що трапилася перед фіналом Кубка володарів Кубків-1986 року одразу після вибуху Чорнобильської АЕС:

«У Лобановського було своє ставлення до цього – він людина з «совка». Прилетіли в Париж і кореспондент Олег Максименко приніс мені газету. Я вже знав, бо в мене друг працював на станції інженером, дзвонив дружині, щоб не випускала на Оболоні двох синів із м'ячем...

Команда приїхала у Ліон із Москви, а я то з Києва був. Дозиметр перевірив кров'ся, штани, пронесло. Побачив у газеті французький

карту із радіаційним забрудненням, там половина України накрита. Показав Лобановському, а він мені: «Кому ти віриш?». А як же не вірити. Два дні там, тренування, екскурсії, хлопці починали нервувати. І Лобановський страшенно переживав, такий фінал, «Атлетіко»... Зараз уже можна розповісти цю історію. Він вирішив виїхати в день матчу зранку у центр Ліона. Ми жили на околицях міста. Сіли в таксі, поїхали. Гуляємо, а тут натовп уболівальників «Атлетіко», тисяч десять. Одразу ж помітять його.

Мені ж треба було розповісти. Репортаж був о 23:00 за московським часом, я знав, що всі будуть дивитися. Включення розпочалося хвилини за 5 до матчу і я почав. Текст був приблизно таким: «У світі ще не було прецеденту, щоб клуб виходив на європейській арені на грандіозний фінал за такої трагедії, яка відбулася в Україні». Розповів про ці карти, як радіація накрила... Мені у вухо там щось кричали, але йшов прямий етер, я ж не міг його послати».

Почався матч – і якщо в першому таймі ще «Атле-

ципі був невиїзним за те, що називав українських спортсменів українськими».

«НУ ЩО ТИ ЇХ ЗАЧИПАЄШ, ГРИГОРІЙ ОСЬ ІЗ ПРЕЗИДЕНТОМ СИДИТЬ»

«Лобановський прийшов до того, що клуб має бути не державною власністю, але не він же обирав президентів. Перший президент «Динамо» (Київ) – Віктор Безверхий – порядна людина, потрапив у такі обставини. Він – із комсомолу, а тоді ж була перестройка, плюралізм поширювався. Аналогів не було, Безверхий прийшов і клуб почав працювати інакше, ніж команди «совкові». Але коли почалися дев'яності, то такий ласий шматочок не залишився без уваги.

Прийшли брати Суркіси, я тоді чітко казав у етері, що їм потрібно «кришувати» свій бізнес і виходити в політику за рахунок такого популярного клубу. Тут свою роль зіграв Медведчук, як досвідчений юрист. Він тоді Безверхому і клубу сказав, що вони – банкрути, що база розвалюється. Звичайно ж, база стояла, на ній досягалися якісь результати та й банкрутами клуб тоді не був. Але вони поставили питання: або через суд, або іншими методами. Безверхому довелося поступитися місцем і він лишився за бортом...

А потім вплив оця

історія зі славнозвісними шубами. Я з Лопесом Ньето (суддя, якому керівництво «Динамо» пропонувало хабар перед матчем Ліги чемпіонів із «Панатінаїкосом») зустрівся на чемпіонаті світу з футболу в Іспанії. Розповідає мені: «Я був здивований. З літака, важка дорога, нам хочеться в готель, у душ, а тут нас тягнуть на якийсь склад. Приносять ці шуби, а я їм кажу, що в нас тепло. Крім того, ще й гроші, про що я і написав».

Тоді ж усі знали, що якщо відкрито вибачитись, сказати, що покарали винного, то будете грати. Якщо ж сперечатися, то, будь ласка, покиньте єврокубки. «Динамо» ж тоді дискваліфікували, а потім уже написали листи, експрезидент України Кравчук у цьому брав участь і їх повернули.

Я в етері сказав, давайте будемо патріотами, завинили, перепросили – і все,

У віці 54 роки Валентин Щербачов здійснив стрибок із парашутом на Північний полюс. У 70 літ був учасником експедиції до Антарктиди. Він заснував традицію проведення футбольних матчів у незвичних місцях, зокрема на висоті понад 5000 метрів у Гімалаях та навіть в Антарктиді.

Забігли в кінотеатр якийсь, сіли швидко, нічого не розуміючи. Пустий зал був і тут звернув увагу й кажу: «Васильович, так це ж жорстке порно». А з вулиці шум доноситься, іспанці з прапорами скандують щось. «Сидіти!», – сказав Лобановський. Хвилини 40 «насолоджувалися». Погуляли після цього, він розрядився...

тіко» показувало щось, то другий вже без шансів був за «Динамо» (матч завершився за рахунком 3:0). Дійсно, команда 1986 року мала психологію переможців. Вони бачили, що Лобановський їх правильно веде і усі хотіли лише перемоги.

Щодо покарання мене за слова про Чорнобиль, то треба розуміти, що я в прин-

А ЧУЛИ УЛЮБЛЕНИЙ АНЕКДОТ ВІД ЛОБАНОВСЬКОГО?

Він точно сподобається любителям футболу

Приходить молодий чоловік до лікаря і скаржиться:
 – Докторе, допоможіть! Мені щонаочі сняться щурі, як грають у футбол.
 – Немає проблем, візьміть ось ці ліки – і прямо сьогодні починайте їх приймати.
 – Лікарю, а можна із завтрашнього дня? У них сьогодні – фінал.

ФОТОФАКТ

Українську біатлоністку-чемпіонку Олександру Кононову на Паралімпіаді-2026 змусили прибрати напис «Stop War» («Стоп війні») з... її сережок (на фото). Спортсменка, яка, до речі, вже здобула золоту та бронзову медалі, була змуслена замінити аксесуар. Наступного дня Кононова вийшла на старт уже в інших патріотичних сережках у вигляді напису «LOVE» («Любов») в жовто-синіх кольорах, де літеру «О» заміняла карта України.

Фото: olympik.org.

Після перемоги 35-річна Олександра Кононова не стримувала сліз і дякувала воїнам ЗСУ. Вона вже – 5-разова паралімпійська чемпіонка!

Яскраві історії – на **VOLYN.COM.UA**

ВІДПОВІДІ НА СУДОКУ ІЗ С. 9

9	3	6	1	4	8	2	7	5
7	5	8	6	3	2	4	1	9
4	2	1	7	9	5	3	6	8
5	9	2	8	7	6	1	4	3
3	8	7	4	1	9	5	2	6
1	6	4	2	5	3	9	8	7
2	4	9	5	6	7	8	3	1
8	7	3	9	2	1	6	5	4
6	1	5	3	8	4	7	9	2

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД ІЗ С. 9

По горизонталі: 5. Козуб. 8. «Порту». 10. Судаків. 12. Плагіат. 13. Віталій. 14. Комісія. 15. Букет. 18. Полін. 20. Насос. 21. Тонік. 22. Барон. 23. Струм. 24. Дарій. 26. Денис. 29. Сором. 33. Тонус. 34. Негатив. 36. Ортопед. 37. Лістика. 38. Патефон. 39. Ідеал. 40. «Новус».
По вертикалі: 1. Конгрес. 2. Русяк. 3. «Повія». 4. Страбон. 6. Бутон. 7. «Фабія». 8. Повіт. 9. Клоун. 11. Білик. 16. Каламар. 17. Топонім. 18. Портрет. 19. Лімузин. 24. Добра. 25. Ротонда. 27. Ноутбук. 28. Сумка. 30. Дедал. 31. Гарем. 32. Лимон. 34. Непал. 35. Вінок. **Сітка кросворду – на с. 9**

Найдавніше відоме зображення собаки-поводиря знайдено на фресці в руїнах Помпеї (79 р. н. е). На ній зображено сліпого чоловіка, якого веде на повідку собака.

Хоча перші згадки про тварин, що супроводжують нез-

рячих, сягають часів античності, системне навчання почалося лише трохи більше ніж 100 років тому. Поштовхом стала Перша світова війна. Через використання отруйних газів тисячі солдатів повернулися з фронту сліпими.

Майкл ГІНГСОН, 76 років, незрячий від народження чоловік, якого врятувала під час терактів 11 вересня 2001-го собака-поводир, мотиваційний спікер і автор бестселерів:

«Сліпота – це не проблема. Проблема – це наше ставлення до сліпоти. Не дозволяйте вашому зору заважати вашому баченню (vision)».

● ЧЕРЕЗ ТЕРНИ ДО ЗІРОК

Утекла від насильника і стала... «Королевою»!

1 липня 1976 року Тіна Тернер зробила крок, який врятував її життя. Вона дочекалася, поки її чоловік Аїк засне в готельному номері в Далласі. Її обличчя було опухле й у синцях після чергового побиття. У кишені – лише 36 центів і заправна картка Mobil. Більше нічого

Тіна Тернер і Ервін Бах: коли в неї відмовили нирки, він без вагань запропонував свою.

«Поки світ списував її з рахунків, вона мовчки збирала себе по шматках.»

пер стало єдиним інструментом для нового життя. Вона пішла з боргами, податковими проблемами й репутацією «артистки, час якої минув». Майже 40 років.

Темношкіра жінка в індустрії, одержимій молодістю. Без прав на більшість своєї музики. Шанси були майже нульові. Але Тіна не здалася. Вона звернулася до буддизму Нітірен, щодня співала мантри, щоб знайти внутрішню силу. Брала будь-яку роботу: телешоу, готельні сцени, ярмарки, корпоративи. Між виступами навіть прибирала будинки. Поки світ списував її з рахунків, вона мовчки збирала себе по шматках.

І настав 1984-ий рік. У свої 44 вона випустила альбом Private Dancer – і все змінилося. Понад 12 мільйонів проданих копій. What's Love Got to Do with It – №1 у чартах. Три «Греммі» за рік. Live Aid. Mad Max. Світ нарешті визнав її «Королевою рок-н-ролу».

Її друге життя в музиці тривало десятиліттями: рекордні тури, 12 «Греммі», понад 100 мільйонів проданих платівок. Кар'єра, збудована на власних умовах.

І любов теж прийшла. Ервін Бах зустрів Тіну в аеропорту у 1986 році – і залишився з нею назавжди. Коли в неї відмовили нирки, він без вагань запропонував свою. У 2017-му він урятував її життя...

Але 24 травня 2023 року Тіна Тернер пішла з життя у Швейцарії, у 83 роки, тримаючи Ервіна за руку.

Вона залишила після себе більше, ніж музику.

Вона залишила доказ. Ніколи не пізно повернути собі життя.

Можна почати спочатку у 40. У 50. У будь-якому віці. Іноді для цього потрібно лише наважитися перейти дорогу.

36 центів. Заправна картка. І – незламна воля.

Так народжуються легенди

НАША ДОВІДКА:

Тіна Тернер (1939–2023), при народженні Анна Мей Баллок – американська співачка, авторка пісень, акторка й танцівниця. Володарка восьми премій «Греммі». За свій артистизм, темперамент і сценічну виразність здобула титул «Королеви рок-н-ролу».

● МУДРІ ІСТИНИ

У ЧОМУ СПРАВЖНЯ СИЛА ЖІНКИ

«Молодість – це подарунок природи. Зрілість – це твій власний витвір».

Кажуть, у молодості ми маємо «диявольську красу» – ту безтурботну, зухвалу, природну вроду, яка ніби не знає сумнівів. Але справжнє відкриття приходить пізніше

Моніка БЕЛЛУЧЧІ, 61 рік, італійська акторка, одна з найзнаменитіших моделей та секс-символів у світі

Я народила свою першу дитину у 40, другу – у 45. У 50 зіграла роль у фільмі про Джеймса Бонда. І знаєте що? Я не проміняла б жоден із цих моментів на можливість знову стати двадцятирічною.

Бо в 50 народжується інша краса. Краса, якій більше не потрібне схвалення. Краса, що не просить компліментів і не залежить від чужих поглядів.

Краса, яка йде зсередини. Вона не про ідеальні риси чи гладку шкіру. Вона про свободу бути собою. Про досвід, що навчив не боятися. Про любов до себе – тиху, впевнену, зрілу. Молодість – це подарунок природи. Зрілість – це твій власний витвір. І саме в цьому – справжня сила жінки.

Лія ЛІС

Вона тихо вийшла з готелю Statler Hilton і побігла. Не до машини. Не по допомогу. Вона побігла просто через автомагістраль Interstate 30 – у темряві, між потоками машин, ледь не потрапивши під вантажівку. Її вела не надія – інстинкт виживання.

На іншому боці був готель Ramada Inn. Менеджер одразу впізнав її, навіть побиту. Він дав їй номер на 11-му поверсі й поставив охоронця біля дверей. Три дні Тіна ховалася там, майже не їла, дозволяючи тілу й душі почати зцілення.

За кілька тижнів вона подала на розлучення. Коли її запитали, що вона хоче отримати після 16 років шлюбу, відповідь приголомшила всіх: – Нічого. Лише своє ім'я.

Ні будинку. Ні грошей. Ні авторських прав.

Тільки «Тіна Тернер» – ім'я, яким її контролювали, і яке те-

● НЕЗВИЧАЙНА ІСТОРІЯ

Ангел перетворився на собаку-поводиря

У трагічний ранок 11 вересня 2001 року Майкл Гінгсон, який був сліпим від народження, перебував на 78-му поверсі Північної вежі Всесвітнього торгового центру в Нью-Йорку. Поруч із ним була його собака-поводир породи лабрадор-ретривер на ім'я Розелль (Roselle). У той момент він ще не усвідомлював, яку вирішальну роль вона зіграє в його житті і ще 30 людей цього трагічного дня

Василь КІТ

Кколи у вежу врізався літак терористів і всіх охопив хаос, дим і паніка, Розелль залишалася дивовижно спокійною. Завдяки своєму навчанню, інстинктам і неймовірній відданості вона почала вести свого господаря сходами вниз. Крок за кроком – понад 1 400 сходинок, 78 поверхів – вони спуска-

лися крізь густий дим, оминаючи уламки й натовпи людей. Шлях був довгим і небезпечним, але Розелль не зупинялася і не втрачала впевненості.

Разом з ними услід задимленими сходами йшло ще 30 людей. Під час спуску Розелль навіть зупинилася, щоб заспокоїти жінку, у якій стався напад паніки, притиснув-

Незрячий Майкл Гінгсон живив завдяки собаці-поводирю Розелль. Їхня історія стала символом безмежної відданості та неймовірного зв'язку між людиною і твариною.

шись до неї носом.

Зрештою вони вийшли з будівлі буквально за кілька хвилин до того, як вежа обвалилася, похоронивши під своїми уламками 1466 осіб...

Ця історія – не лише про порятунок. Вона про неймовірний зв'язок між людиною та твариною,

«Розелль (Roselle) – легендарна собака-поводир породи лабрадор-ретривер, яка стала символом відданості та героїзму під час терактів 11 вересня 2001 року.»

про довіру, відданість і Подвиг чотирилатийого ангела не забули.

Розелль (разом з іншим собакою-поводирем Салті) була нагороджена медаллю Марії Дікін – найвищою військовою нагородою Великобританії для тварин.

А Майкл Гінгсон увічнив свою подругу в книзі «Thunder Dog» («Грім-собака») – реальній розповіді про сліпого чоловіка, його собаку-поводиря та силу довіри в епіцентрі трагедії.

Розелль померла у 2011-му у віці 13 років. На її честь було створено фонд Roselle's Dream Foundation для допомоги незрячим людям.

Іноді справжні герої йдуть поруч із нами – тихо, впевнено і з відкритим серцем.

ОСНОВНІ ФАКТИ ПРО ЗАГИБЛИХ У ПІВНІЧНІЙ ВЕЖІ:

Місце удару: Літак рейсу 11 American Airlines врізався в бу-

дівлю між 93-м та 99-м поверхами о 08:46 за місцевим часом.

Зона над ударом: Усі, хто перебував на 92-му поверсі та вище, загинули – це щонайменше 1344–1356 людей. Через пошкодження всіх трьох сходових клітин евакуація з верхніх поверхів була неможливою.

Зона під ударом: Нижче зони зіткнення загнуло близько 110 осіб.

Стрибки з висоти: За оцінками влади, близько 200 людей викинулися з вікон верхніх поверхів обох веж, рятуючись від вогню та диму.

У Північній вежі (WTC 1) Всесвітнього торгового центру загинуло приблизно 1466 осіб. Загальна кількість жертв терактів 11 вересня (включно з обома вежами, Пентагоном і пасажирами літаків) становить 2977 осіб (без ураховання 19 терористів).

ЦІКАВА Читанка

Місячник «Цікава читанка» www.volyn.com.ua

Засновник: Товариство з обмеженою відповідальністю «Газета «Волинь».

Місцезнаходження видавця: 43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13. **Поштова адреса, за якою здійснюється редакційний контроль:** вул. Ковельська, буд. 2, м. Луцьк Волинської області, 43016.

Головний редактор і відповідальний за випуск – ЗГОРАНЕЦЬ Олександр Олександрович.

Зареєстрована 10 квітня 2025 року.

Набрана і зверстана в комп'ютерному центрі ТЗОВ «Газета «Волинь».

E-mail: tsikava.gazeta@gmail.com, reklama.volyn@gmail.com

Телефони редакції: 066 82 47 160, 096 77 31 037

ТЗОВ «Газета «Волинь»
п/р UA83305299000026007000803281

КБ Приватбанк, МФО 305299, ЄДРПОУ 02471695

Друк офсетний. Обсяг – 3 друковані аркуші

Передплатний індекс: 38036

Ідентифікатор медіа: R30-06106

Віддруковано: Поліграфічне видавництво «А-Прінт» ТОВ «Дім», м. Тернопіль.

Тел.: (0352)52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua

Тираж випуску: 2000. Замовлення № 338.

Олександр СМІК (1957–2022), відомий український бард, поет, драматург та громадський діяч:
«Кожен з нас – це окрема планета, але важливо, щоб ми оберталися навколо однієї ідеї – України.»

Перший велосипед – дерев'яний двоколісний самокат («машина для ходьби») – винайшов німецький барон Карл фон Дрез (на фото) у 1817 році. Він називався «дрезина» (або Laufmaschine), мав кермо, але не мав педалей – їздець відштовху-

Фото: uk.wikipedia.org.

вався ногами від землі.
 У 1839–1840 роках шотландський коваль Кіркпатрік Макміллан удосконалив конструкцію, додавши педалі, які

штовхали заднє колесо. І лише у 1885 році Джон Кемп Старлі випустив модель «Rover» («Блукач»). Це був перший велосипед із ланцюговою передачею на заднє колесо та колесами однакового розміру, що максимально наблизив його до сучасного вигляду.

● ЛІРИКА

«Та сподобалась йому жінка другова...»

Історія, яку Україна проживає століттями

Минають століття. Змінюються прапори й однострої. Та незмінним лишається той, хто у вирішальну мить робить крок уперед – щоб закрити собою друга...

ОЛЕКСАНДР СМІК

Жив та був собі козак-зірвиголова. Та сподобалась йому жінка другова.

Ніби й досі і не жив, відшукав траву – Попри Бога зворожив жінку другову.

Довелось іти на Січ під хоругвами. Та не з ним була в ту ніч жінка другова.

Сумно шабельки дзвенять, пил та згрище. Ідуть на ворожу рать два товариша.

Втричі більше ворогів. Друг знесилений. Пролунало поміж гір: «Прощай, милая!»

Козак коника обняв, б'є попругою. Кулю на себе прийняв, яка другові.

Поверталися на Січ під хоругвами. Гірко плакала в ту ніч жінка другова.

P.S. А за цим посиланням ви можете послухати чудове виконання пісні «Жінка другова» лідером гурту «Чорні черешні» Юрієм Поліщуком

Ворог знову прийшов у наш степ...

«До сьогодні я нічого не боявся...»

«... крім, як зізнатися другу, що люблю його дружину.»

Деякі битви програються без бою...

«До БТР!»

«Втричі більше ворогів. Друг знесилений...»

«Скажи їй...»

«Пробач, друже. Прощай, милая...»

«Ти його урятував... А як мені без тебе жити?»

«Немає більшої любові, як віддати своє життя за друзів» (Свангеліє від Івана 15:13).

● НЕСПОДІВАНИЙ ПОВОРОТ

Навколо світу на велосипеді протягом... 55 років!

У 1962-му 22-літній німець Гайнц Штюке сів на ровер і вирушив у подорож. А повернувся додому... через 55 років, подолавши приблизно 648 000 кілометрів – це більше, ніж 16 разів проїхати навколо Землі по екватору. Гайнц відвідав 196 країн (в тому числі – й Україну) і використав 20 паспортів, заповнених тисячами штампів. Його досягнення було занесене до «Книги рекордів Гіннеса» як найтриваліша велоподорож в історії

Фотоколаж: Datos Históricos.

Роман РОВЕР

За час його 55-літньої подорожі світ змінився кардинально: впала Берлінська стіна, померли його батьки, розпався СРСР, з'явилися інтернет і смартфони. Але сам Гайнц майже не змінився – той самий допитливий мандрівник, який колись вирушив у дорогу просто з цікавості.

Коли його запитали, чи не шкодує він, що пропустив звичайне життя – сім'ю, стабільність, десятки років поруч із близькими, – він відповів дуже просто: «Я побачив світ. Більшість людей цього ніколи

Гайнц Штюке каже, що ніколи не планував їхати 55 років – він просто продовжував казати «так» наступній дорозі.

не робить».

Розповідь про мандрівника – на с. 4

● МУЗИЧНА ХВИЛЯ

Пісня «Ніч яка місячна» народилася від нещасливого кохання, а поради забрали з неї Бога

«... Ти не лякайся, що ніженьки босі вмочиш в холодну росу: я тебе, вірняя, аж до хатиноньки сам на руках однесу...»

Володимир ПОЛІЩУК, Світлана РЕПЕТУН

Чи є на світі людина, яка б, хоч раз почувши цю пісню, не була зачарована її дивовижною мелодійністю, словесними в ній щирими, не підвладними часу почуттями?

Українська народна пісня... Саме так сприймають її мільйони людей в Україні й далеко за її межами, серцем відчуваючи її наближеність до кращих шедеврів народної творчості. Однак варто

«Ніч яка, Господи, місячна, зоряна, ясно, хоч голки збирай...»

спростувати таке твердження, адже

Автором слів поезії «Виклик», «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна», є Михайло Старицький. Музику до неї написав близький друг поета, відомий український композитор Микола Лисенко.

Історія народження пісні «Ніч яка місячна» – на с. 8

Автоматом слів поезії «Виклик», однак більш відомої за її першими рядками «Ніч яка, Господи, місячна, зоряна», є Михайло Старицький. Музику до неї написав близький друг поета, відомий український композитор Микола Лисенко.

Ця пісня має своїх авторів. Однак більш відомої за її пер-